

**HOTUBA YA WAZIRI WA NCHI OFISI YA RAIS,
TAWALA ZA MIKOA NA SERIKALI ZA
MITAA, MHESHIMIWA GEORGE BONIFACE
SIMBACHAWENE (Mb) AKIWASILISHA BUNGENI
MAKADIRIO YA MAPATO NA MATUMIZI YA
FEDHA YA OFISI YA RAIS, TAWALA ZA
MIKOA NA SERIKALI ZA MITAA
KWA MWAKA WA FEDHA 2016/17**

Utangulizi

Mheshimiwa Spika, awali ya yote napenda kumshukuru Mwenyezi Mungu kwa kutuwezesha kuiona siku ya leo tukiwa na afya njema. Kipekee kabisa napenda kumshukuru Mheshimiwa Dkt. John Pombe Magufuli, Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, kwa kuniadini na kunitua niongoze Ofisi yake kwa upande wa Tawala za Mikoa na Serikali za Mitaa. Vile vile, kwa namna ya pekee, namshukuru Mheshimiwa Jasson Constantine Rweikiza (Mb) Mwenyekiti wa Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Utawala na Serikali za Mitaa pamoja na wajumbe wa Kamati kwa ushirikiano na maelekezo wanayotupatia katika kutekeleza majukumu yetu ya kutoa huduma bora kwa wananchi.

Mheshimiwa Spika, naomba pia nichukue nafasi hii, kumpongeza Mheshimiwa Rais Dkt.

John Pombe Magufuli, Makamu wa Rais Mheshimiwa Samia Suluhu Hassan, Waziri Mkuu, Mheshimiwa Kassim Majaliwa Kassim (Mb), Mheshimiwa Job Yustino Ndugai (Mb), Spika wa Bunge la Jamhuri ya Muungano, Mheshimiwa Dkt. Tulia Akson Mwansasu (Mb), Naibu Spika wa Bunge la Jamhuri ya Muungano na viongozi wote kwa nyadhifa mbalimbali walizozipata kutokana na Uchaguzi Mkuu wa mwaka 2015. Aidha, naomba nichukue nafasi hii kumpongeza Rais wa Zanzibar, Mheshimiwa Dkt. Ali Mohamed Shein, kwa kuchaguliwa tena kuiongoza Zanzibar. Nawapongeza pia Wabunge wote wa Bunge la kumi na moja kwa kushinda uchaguzi na kuwawakilisha wananchi katika chombo hiki muhimu cha kutunga sheria za nchi na kuisimamia Serikali. Nawapongeza pia, wote waliopata nafasi za kuteuliwa kushika nyadhifa walizonazo katika Serikali ya Awamu ya tano.

Mheshimiwa Spika, kutokana na taarifa iliyowasilishwa leo ndani ya Bunge lako tukufu na Mwenyekiti wa Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Utawala na Serikali za Mitaa, naomba kutoa hoja kwamba Bunge lako sasa likae, lipokee, lijadili na kupitisha Mpango wa Mapato na Matumizi ya Ofisi ya Rais, Tawala za Mikoa na Serikali za Mitaa kwa mwaka wa fedha wa 2016/17.

Majukumu ya OR-TAMISEMI, MIKOA na Mamlaka za Serikali Za Mitaa.

Mheshimiwa Spika, Ofisi ya Rais, Tawala za Mikoa na Serikali za Mitaa inatekeleza majukumu yafuatayo:-

- i. Kuratibu utekelezaji wa dhana ya Upelekaji wa Madaraka kwa Umma (D by D);
- ii. Kuratibu na kusimamia Tawala za Mikoa ili ziweze kuziwezesha Halmashauri katika kutekeleza wajibu wake;
- iii. Kusimamia utekelezaji wa Sera ya Maendeleo Vijijini na Mkakati wake;
- iv. Kusimamia Wakala wa Usafiri wa Haraka katika Jiji la Dar es Salaam;
- v. Kuratibu usimamizi na uendeshaji wa Elimu ya Msingi na Sekondari katika Mamlaka za Serikali za Mitaa;
- vi. Kuratibu na kusimamia uendeshaji wa Afya ya Msingi katika Mamlaka za Serikali za Mitaa;

- vii. Kusimamia utekelezaji wa miradi na programu zilizo chini ya Ofisi ya Rais, Tawala za Mikoa na Serikali za Mitaa; na
- viii. Kusimamia utendaji kazi wa Taasisi zilizo chini ya OR TAMISEMI ambazo ni, Chuo cha Serikali za Mitaa(Hombolo), Shirika la Elimu Kibaha, Tume ya Utumishi wa Walimu, Bodi ya Mikopo ya Serikali za Mitaa, na Mfuko wa Pensheni wa Serikali za Mitaa (LAPF).

Mheshimiwa Spika, kwa upande wa Mikoa majukumu yao ni pamoja na:-

- i. Kusimamia na kuratibu shughuli zote za maendeleo katika Mikoa na Mamlaka za Serikali za Mitaa;
- ii. Kuzijengea uwezo Mamlaka za Serikali za Mitaa ili zitekeleze majukumu yake kwa ufanisi;
- iii. Kuhakikisha kwamba kunakuwepo amani na utulivu katika Mikoa;
- iv. Kufuatilia utekelezaji wa programu na miradi mbalimbali inayotekelezwa na Mikoa na Mamlaka za Serikali za Mitaa katika maeneo yake;

- v. Kuratibu usimamizi na uendeshaji wa Elimu ya Msingi na Sekondari katika Mamlaka za Serikali za Mitaa;
- vi. Kusimamia uendeshaji wa Afya ya Msingi katika Mamlaka za Serikali za Mitaa; na
- vii. Kuhakikisha kuwa Mamlaka za Serikali za Mitaa zinatekeleza majukumu yake kwa kuzingatia misingi ya Utawala Bora.

Mheshimiwa Spika, utendaji katika Mamlaka za Serikali za Mitaa unaongozwa na majukumu ya msingi yafuatayo:-

- i. Kuhakikisha kuwa kunakuwepo na amani na utulivu katika Mamlaka za Serikali za Mitaa;
- ii. Kuhakikisha kuwa Mamlaka za Serikali za Mitaa zinatekeleza majukumu yake kwa kuzingatia misingi ya Utawala Bora;
- iii. Kuhakikisha kuwa Serikali za Mitaa zinatoa huduma za kuridhisha, kuaminika, kwa wakati muafaka na zenye ubora kwa wananchi kulingana na Sera na Mikakati ya kisekta;

- iv. Kuhakikisha kuwa zinasimamia vema utekelezaji wa miradi mbalimbali ya maendeleo pamoja na kusimamia matumizi ya fedha zinazopelekwa katika Mamlaka za Serikali za Mitaa kwa lengo la kupata thamani ya fedha;
- v. Kuwaunganisha wadau wote wa maendeleo walioko katika Mamlaka za Serikali za Mitaa ili kutumia vema rasilimali watu na fedha kwa manufaa ya jamii iliyopo katika Mamlaka hizo; na
- vi. Kuhakikisha kwamba makundi maalum na masuala mtambuka yanazingatiwa katika utoaji wa huduma mbalimbali, ikiwemo utunzaji wa mazingira, kudhibiti magonjwa ya mlipuko, UKIMWI na kuzuia na kupambana na rushwa.

Utekelezaji wa Mpango na Bajeti kwa Kipindi cha Mwaka wa Fedha 2015/16

Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha 2015/16, Ofisi ya Rais TAMISEMI, Mikoa na Mamlaka za Serikali za Mitaa ziliidhinishiwa **shilingi 5,417,149,119,969.00** kwa ajili ya mishahara, matumizi mengineyo na utekelezaji wa miradi ya maendeleo. Kati ya

fedha hizi, **shilingi 395,588,786,000.00** ni kwa ajili ya OR –TAMISEMI, Mikoa **Shilingi 254,859,800,969.00** na **shilingi 4,766,700,533,000.00** ni kwa ajili ya Mamlaka za Serikali za Mitaa.

Maduhuli na Mapato ya Ofisi ya Rais Tawala za Mikoa na Serikali za Mitaa.

Mheshimiwa Spika, katika mwaka wa fedha 2015/16, Ofisi ya Rais, Tawala za Mikoa na Serikali za Mitaa, ilikadiriya kukusanya **Shilingi 13,503,000.00**. Hadi mwezi Machi, 2015 Ofisi imekusanya **shilingi 1,650,000.00** sawa na **asilimia 12** ya makadirio. Maduhuli hayo yanatokana na uuzaji wa nyaraka za zabuni. Maduhuli hayo yamekuwa kidogo kutokana na kutopatikana kwa fedha za maendeleo, hivyo ni zabuni chache zimeuzwa. Kwa upande wa Taasisi zilizo chini ya OR – TAMISEMI, zilikadiriwa kukusanya mapato ya **shilingi 7,583,319,100.00**. Hadi mwezi Machi, 2016 **shilingi 5,092,545,190.00** zimekusanywa sawa na **asilimia 67** ya makadirio.

Maduhuli ya Mikoa

Mheshimiwa Spika, katika mwaka wa fedha 2015/16, Mikoa ilikadiriya kukusanya

shilingi 225,793,743 kama maduhuli. Hadi mwezi Desemba 2015, kiasi cha **shilingi 225,050,999** zilikusanywa sawa na **asilimia 99.7**. Maduhuli ya Mikoa yanatokana na mishahara isiyolipwa, tozo la pango kwenye nyumba za Serikali na mauzo ya nyaraka za zabuni.

Mapato ya Mamlaka za Serikali za Mitaa

Mheshimiwa Spika, katika mwaka wa fedha 2015/16, Mamlaka za Serikali za Mitaa zilikadiria kukusanya **shilingi 521,879,000,000.00** kama mapato. Hadi mwezi Februari, 2016 jumla ya **shilingi 231,651,527,779.00** zilikuwa zimekusanywa sawa na **asilimia 44**. Kwa upande wa Mamlaka za Serikali za Mitaa, makusanyo yanatokana na kodi na ushuru mbalimbali unaotozwa na Mamlaka hizo kutokana na vyanzo vya mapato vilivyokubaliwa. Ofisi yangu imeendelea kuzijengea uwezo Mamlaka za Serikali za Mitaa kukusanya mapato, kwa kuboresha usimamizi na mifumo ya ukusanyaji mapato kwa kutumia TEHAMA na kubuni vyanzo vingine vya mapato pamoja na kuziba mianya ya ufujaji na uvujaji wa mapato.

Utawala bora na uwajibikaji

Mheshimiwa Spika, katika kuhakikisha kuwa utekelezaji wa majukumu ya Mikoa na

Mamlaka za Serikali za Mitaa unazingatia misingi ya utawala bora, tarehe 23 Desemba, 2015 nilitoa Waraka namba 13 ambao unawaelekeza Wakuu wa Mikoa kuacha kufanya kazi kwa mazoea na badala yake kutekeleza majukumu yao kwa kuzingatia sheria, kanuni na taratibu ili kuboresha utoaji wa huduma bora kwa Umma. Aidha, Waraka huo umetoa maelekezo kuhusu kuhimiza kuendelea na zoezi la kufanya usafi katika maeneo yao, pamoja na usimamizi wa zoezi la kutoa elimumsingi bila malipo. Maelekezo yote niliyotoa yanaendelea kutekelezwa vizuri.

Mheshimiwa Spika, kwa upande wa watumishi wa Umma wanaofanya kazi katika Mamlaka za Serikali za Mitaa, hatua mbalimbali zimechukuliwa kuhakikisha kuwa kunakuwepo na uwajibikaji thabiti. Hatua hizo ni pamoja na kuboresha misingi na mifumo ya uwajibikaji na kuchukua hatua stahiki na kwa wakati kwa watumishi wote waliobainika kukiuka Sheria, Kanuni na Taratibu zinazosimamia utekelezaji wa majukumu yao.

Mheshimiwa Spika, katika mwaka wa fedha wa 2014/15, watumishi **78** wa Mamlaka za Serikali za Mitaa wamechukuliwa hatua mbalimbali za kinidhamu na kijinai. Kati ya Watumishi hao, Wakurugenzi wa Halmashauri

watano (5) wamevuliwa madaraka na kupangiwa kazi nyingine na Wakurugenzi watatu (3) wamefunguliwa kesi mahakamani na kesi zao bado zinaendelea. Watumishi wengine ni Wakuu wa Idara na watumishi wa kawaida wa Halmashauri ambao wapo waliofukuzwa kazi, kuachishwa kazi na wengine kushtakiwa Mahakamani. Katika mwaka wa fedha 2015/16, hadi kufikia mwezi Machi, 2016 watumishi **90** wamechukuliwa hatua mbalimbali za kinidhamu na wengine kufikishwa Mahakamani. Kati ya watumishi hao, Wakurugenzi watatu (3) wamevuliwa madaraka na kupangiwa kazi nyingine, wakurugenzi watano (5) wamefikishwa Mahakamani, Wakurugenzi kumi (10) wamesimamishwa kazi na kupewa mashtaka ya nidhamu. Aidha, watumishi wengine wamechukuliwa hatua mbalimbali ikiwa ni pamoja na kufukuzwa kazi au kushushwa vyeo. Lengo la hatua hizi ni kuleta tija na kuweka nidhamu kazini na matumizi bora ya rasilimali na madaraka katika utumishi wa Umma.

Mabadiliko ya Muundo wa OR - TAMISEMI.

Mheshimiwa Spika, tarehe 12 Februari, 2015, muundo mpya wa Ofisi ya Waziri Mkuu Tawala za Mikoa na Serikali za Mitaa ulipitishwa ili kukidhi mabadiliko mbalimbali ya majukumu hususan katika eneo la usimamizi wa rasilimali

fedha ambapo Idara ya Ukaguzi na Ufuatiliaji wa Fedha (*Inspectorate and Finance Tracking Division*) ilianzishwa. Lengo la kuanzisha Idara hii ni kuimarisha usimamizi katika Sekretarieti za Mikoa na Mamlaka za Serikali za Mitaa kwa kufanya ukaguzi katika mifumo, uendeshaji, usimamizi na ufuatiliaji wa masuala ya fedha.

Mheshimiwa Spika, hadi kufikia mwezi Machi, 2016 kaguzi maalum zilifanyika katika Manispaa ya Ilemela, Kigoma, Ilala, Halmashauri ya Wilaya ya Nzega, Magu na Uyui. Vile vile, ukaguzi wa kawaida ulifanyika katika Sekretarieti ya Mkoa wa Tabora, Halmashauri za Igunga na Uvinza. Kaguzi hizi zimebaini mapungufu katika kuzingatia sheria, kanuni na taratibu za matumizi ya fedha, manunuzi na kutozingatiwa kwa kanuni na miongozo ya kisekta. Wote waliohusika na mapungufu hayo wamechukuliwa hatua za kinidhamu na mamlaka zao za nidhamu. Aidha, ushauri umetolewa katika Halmashauri hizo ili kurekebisha mapungufu yaliyobainishwa kutokana na kaguzi hizo. Vile vile, ufuatiliaji umefanyika katika Halmashauri za Mkoa wa Dodoma na kubaini kwamba, kuna idadi ndogo ya wanachama wa Mfuko wa Afya ya Jamii (CHF) na usimamizi hafifu wa matumizi ya Mfuko huo. Ushauri wa jinsi ya kuboresha uendeshaji na usimamizi wa Mfuko wa Afya ya Jamii (CHF)

umetolewa kwa lengo la kuongeza idadi ya wanachama na matumizi bora ya fedha zinazokusanywa.

Mheshimiwa Spika, katika kuhakikisha azma ya Serikali ya Awamu ya Tano kupitia Ilani ya Uchaguzi ya CCM ya mwaka 2015 Ibara ya 148 (d) na (f), OR-TAMISEMI itaendelea kufanya ukaguzi wa ufanisi, kawaida, maalumu na ufuatiliaji wa kina katika Halmashauri na Sekretarieti za Mikoa ili kuboresha utendaji kazi na hivyo kupata thamani ya fedha (*value for money*).

Madeni ya Watumishi

Mheshimiwa Spika, Serikali inaendelea kuhakiki na kulipa madeni ya watumishi wakiwemo walimu na wasiokuwa walimu kadri yanavyojitokeza. Hadi mwezi Oktoba, 2015 jumla ya **shilingi 20,125,578,770.05** zimelipwa kwa watumishi wa Umma. Serikali itaendelea kulipa madeni ya watumishi baada ya kuyahakiki. Mikoa na Mamlaka za Serikali za Mitaa inaelekezwa kuwa waangalifu ili kuzuia kuzalisha madeni mapya.

Uanzishwaji wa Maeneo Mapya ya Utawala

Mheshimiwa Spika, kuanzia mwaka wa fedha 2014/15 hadi mwezi Machi 2016, maeneo

ya utawala mbalimbali yameanzishwa ikiwa ni pamoja na mkoa mmoja (1) wa Songwe na Wilaya sita (6) ambazo ni Songwe (Songwe), Kigamboni (Dar es Salaam), Ubungo (Dar es Salaam), Malinyi (Morogoro), Tanganyika (Katavi) na Kibiti (Pwani). Aidha, Halmashauri za Wilaya za Malinyi (Morogoro), Chalinze (Pwani) na Itigi (Singida) na Halmashauri za Miji ya Ifakara (Morogoro), Bunda (Mara), Mbulu (Manyara), Kondoa (Dodoma), Newala (Mtwara) na Mbinga (Ruvuma) pia zilianzishwa katika kipindi hicho.

Mheshimiwa Spika, hadi kufikia tarehe 30 Machi 2016, Tanzania Bara ina Mikoa 26, Wilaya 139, Halmashauri 181, Tarafa 562, Kata 3,963, Mitaa 4,037, Vijiji 12,545 na Vitongoji 64,677. Lengo la kuanzisha maeneo haya ya utawala ni kusogeza huduma karibu na wananchi na kuongeza kasi ya maendeleo.

Kuimarisha Ukusanyaji wa Mapato ya Halmashauri.

Mheshimiwa Spika, katika kuhakikisha kuwa halmashauri zinakuwa na uwezo wa kifedha ambao utaziwezesha kutekeleza majukumu yao ipasavyo, hatua mbalimbali zimechukuliwa ili kuboresha makusanyo ya mapato ya ndani. Hatua hizo ni pamoja na kufunga na kutumia mifumo ya kieletroniki ya

ukusanyaji na usimamizi wa mapato. Mifumo hiyo imeunganishwa na mifumo ya malipo kama vile mabenki, M-pesa, Tigo Pesa na 'Airtel Money' ili kurahisisha ulipaji wa kodi.

Mheshimiwa Spika, hadi mwezi Machi 2016, Halmashauri **138** sawa na asilimia **74** zimekamilisha ufungaji na zimeanza kutumia mfumo wa kielektroniki wa ukusanyaji wa mapato na Halmashauri nyingine 48 sawa na asilimia 26 zipo katika hatua mbalimbali za ufungaji wa mifumo hii. Matumizi ya mifumo hii imepunguza mianya ya ufujaji na uvujaji wa mapato kwa kuwezesha usajili na utunzaji wa taarifa za walipa kodi, aina za kodi, kiasi kilicholipwa na kinachodaiwa na kuwezesha malipo kulipwa moja kwa moja benki. Katika kuhakikisha mifumo mbalimbali ya kielektroniki inafanya kazi ipasavyo, Ofisi yangu kupitia Programu ya Maboresho ya Fedha za Umma Awamu ya IV (**PFRMP 1V**), imezijengea uwezo halmashauri kwa kuziwezesha kufunga na kutumia mifumo ya mapato ijulikanayo kama *Local Government Revenue Collection Information Management System (LGRICIS) na I- tax*.

Mheshimiwa Spika, matumizi ya mifumo ya kielektroniki imeonesha faida na mafanikio makubwa katika ukusanyaji wa mapato ya ndani ya halmashauri. Kwa mfano, mapato ya ndani ya halmashauri ya jiji la Arusha

yaliongezeka kutoka **shilingi bilioni 5.0** mwaka wa fedha 2012/13 hadi **bilioni 10.5** mwaka wa fedha 2015/16 na mapato ya halmashauri ya Manispaa ya Mtwara Mikindani yaliongezeka kutoka **shilingi milioni 600** mwaka wa fedha 2013/13 hadi **shilingi bilioni 2.6** mwaka wa fedha 2015/16. Hii inaonyesha wazi kwamba mifumo hii ina uwezo mkubwa wa kuzuia uvujaji na ufujaji wa mapato ya halmashauri.

Mheshimiwa Spika, sanjari na matumizi ya kielektroniki katika ukusanyaji wa mapato ya ndani ya halmashauri, Serikali pia imezifanyia marekebisho Sheria za Fedha za Serikali za Mitaa Sura 290 na Sheria ya Kodi ya Majengo (*The Urban Authorities (Rating) Cap 289*) ili kuongeza wigo wa mapato ya halmashauri kwa kurejesha ushuru wa nyumba za kulala wageni na kuzipa mamlaka halmashauri za wilaya kutoza na kukusanya kodi ya majengo haya. Kwa upande wa uthamini, sheria hiyo imeruhusu kuanzishwa kwa njia ya Uthamini wa Mkupuo (Mass Valuation). Lengo la utaratibu huu ni kurahisisha zoezi la uthamini na kupunguza gharama.

Mheshimiwa Spika, kutokana na mafanikio haya, napenda kuchukua nafasi hii kuagiza kuwa ifikapo tarehe 01 Julai, 2016, halmashauri zote nchini ziwe zimefunga na

kutumia mifumo ya kielektroniki katika kukusanya mapato yake ya ndani. Aidha, naziagiza halmashauri kwamba, mara baada ya mikataba ya sasa kwisha, ukusanyaji wa mapato kwa njia ya mawakala usitishwe na badala yake makusanyo yafanywe na maafisa wa halmashauri kwa kutumia mifumo ya kielektroniki.

Usimamizi wa Maendeleo ya Miji

Mheshimiwa Spika, Ofisi ya Rais - TAMISEMI inasimamia maendeleo mijini na vijijini. Lengo ni kuhakikisha kuwa ardhi iliyoko mijini na vijijini inaandaliwa mipango ya matumizi bora ya ardhi kwa kufuata Sheria na Miongozo iliyopo. Uzoefu unaonesha kwamba miji inatoa mchango mkubwa kwenye ukuaji wa pato la Taifa.

Mheshimiwa Spika, pamoja na kwamba chimbuko la miji ni vijiji, kwa kipindi kirefu, msisitizo wa ki-sera wa uendelezaji wa ardhi ulielekezwa zaidi mijini. Ongezeko la idadi ya watu mara tatu kati ya Sensa ya mwaka 1967 (watu milioni 12.3) na 2012 (watu milioni 44.9) limefanya vijiji viongezeka. Katika kipindi hicho idadi ya wakazi mijini imeongezeka mara tano kutoka asilimia 5.7 hadi kufikia 29.1. Kuna sababu mbalimbali zinazofanya watu wengi

kuhamia mijini zikiwemo za kijamii na kiuchumi. Hii imesababisha kuwepo kwa migogoro mingi inayohusiana na uendelezaji wa ardhi na utoaji wa huduma mbalimbali.

Mheshimiwa Spika, kwa upande wa vijiji, katika mwaka wa fedha 2014/15, vijiji 1,550 sawa na asilimia 12.4 ya vijiji 12,545 vilivyopo nchini vilikuwa vimeandaliwa mipango ya matumizi bora ya ardhi kwa kushirikiana na Tume ya Taifa ya matumizi ya ardhi. Katika mwaka wa fedha 2015/16, vijiji 53 viliandaliwa mpango wa matumizi ya ardhi.

Mheshimiwa Spika, hivi sasa kuna majiji matano (5), manispaa ishirini na moja (21), miji ishirini na mbili (22) na miji midogo themanini na saba (87) inayotambulika kisheria. Katika mwaka wa fedha 2015/16, OR - TAMISEMI imetambua miji mia sita (600) inayochipukia kwenye maeneo mbalimbali nchini ambayo inahitaji kutambuliwa, kupangwa na kuendeshwa ipasavyo.

Mheshimiwa Spika, katika kutekeleza Sera ya Maendeleo Vijijini sanjari na uendelezaji wa miji, Ofisi ya Rais, TAMISEMI imeandaa Rasimu ya Sera ya Maendeleo ya Miji ambayo iko kwenye hatua za mwisho kupata idhini ya mamlaka husika ili iweze kuanza kutekelezwa. Sera hii

itakuwa kiunganishi katika kuleta maendeleo sawia vijijini na mijini.

Mheshimiwa Spika, katika mwaka wa fedha wa 2015/16, OR-TAMISEMI ilitoa maelekezo kwa Mamlaka za Serikali za Mitaa, kuandaa na kutekeleza mipango ya jumla ya uendelezaji miji, kwa kupima na kumilikisha viwanja vya makazi, biashara, viwanda na maeneo ya umma, pamoja na kuandaa mipango shirikishi ya matumizi bora ya ardhi ya Vijiji.

Mheshimiwa Spika, katika kuhakikisha kuwa miji inaendelezwa kwa mpangilio, miji ishirini na sita (26) ipo katika hatua mbalimbali za kuandaa mipango ya jumla ya uendelezaji (General Planning Schemes - GPS). Miji hiyo, ni manispaa kumi na tano (15) za Dodoma, Kigoma - Ujiji, Mtwara - Mikindani, Moshi, Morogoro, Iringa, Sumbawanga, Songea, Lindi, Singida, Tabora, Mpanda, Shinyanga, Musoma na Bukoba na halmashauri sita (6) za miji ya Kibaha, Korogwe, Njombe, Babati, Bariadi na Geita. Aidha, majiji matano (5) ya Dar es Salaam, Arusha, Mwanza, Mbeya na Tanga nayo yanaandaa mipango hiyo.

Mheshimiwa Spika, ili kurahisisha kazi na kuwa na kumbukumbu sahihi za Mamlaka za Serikali za Mitaa, OR-TAMISEMI imeanza

kutumia mfumo wa taarifa za kijiografia (Geographical Information System - GIS) katika kuandaa mipango ya jumla ya uendelezaji wa miji, mipango shirikishi ya matumizi ya ardhi ya vijiji na uhakiki wa mipaka ya vijiji, wilaya na mikoja. Mfumo huu umerahisisha uandaaji shirikishi wa mipango endelevu ya matumizi bora ya ardhi.

Mheshimiwa Spika, katika mwaka wa fedha 2015/16, uthamini wa majengo 38,000 umefanyika chini ya mradi wa Tanzania Strategic Cities Project (TSCP) unaotekelezwa kwenye miji minane (8) ya kimkakati na halmashauri nyingine zipo kwenye hatua mbambali za kufanya uthamini wa majengo ndani ya maeneo yao ya utawala.

Mheshimiwa Spika, OR-TAMISEMI imeunda Baraza la Uthamini (Rating Valuation Tribunal) ambalo jukumu lake ni kusikiliza malalamiko ya uthamini wa majengo ili kukamilisha taratibu za kuanza kutoza kodi ya majengo kwa viwango vya uthamini. Hadi sasa, malalamiko 107 yamepokelewa na kusikilizwa katika majengo 38,000 yaliyothaminiwa.

Mwogozo wa Anuani za Makazi

Mheshimiwa Spika, OR - TAMISEMI kwa kushirikiana na Wizara ya Ujenzi, Uchukuzi na

Mawasiliano pamoja na Wizara ya Ardhi, Nyumba na Maendeleo ya Makazi imeandaa mwongozo wa anuani za makazi utakaotumika kwenye utekelezaji wa mpango wa anuani za makazi na postikodi kwa kushirikiana na Mamlaka za Serikali za Mitaa utakaoanza kutekelezwa kuanzia mwaka wa fedha 2016/17. Utekelezaji wa mpango huo utawezesha wananchi wote nchini kuwa na anuani halisi ya makazi, biashara, kumbukumbu za vizazi na vifo na ulipaji kodi. Aidha, anwani hizi zitarahisisha huduma za zimamoto, magari ya wagonjwa, usambazaji wa huduma muhimu (umeme na maji), ulipaji kodi na uzuiaji wa matendo ya uhalifu.

Mfuko wa Barabara

Mheshimiwa Spika, kazi zinazofanywa na mfuko huo ni kuratibu, kuandaa mipango, ufuatiliaji, kutoa miongozo, msaada wa kiufundi na kutafuta vyanzo vya fedha kwa ajili ya kazi za matengenezo ya barabara na madaraja. Mamlaka za Serikali za Mitaa zina mtandao wa barabara wenye urefu wa km. 108,946. Hali ya barabara za Mamlaka za Serikali za Mitaa, imeendelea kuwa bora. Kwa sasa barabara zilizo katika hali nzuri na ya kuridhisha ni km 61,798 sawa na asilimia 57, barabara za lami ni km 1,325 sawa na asilimia 1.2 na barabara za

changarawe ni km 22, 089 sawa na asilimia 20.3.

Mheshimiwa Spika, mikakati iliyopo ni kuziimarisha barabara za Mamlaka za Serikali za Mitaa ili barabara zilizo katika hali nzuri na ya kuridhisha zibaki kuwa katika hali nzuri. Vilevile kuendelea kuinua hadhi ya barabara za mijini kuwa za lami kupitia fedha za Mfuko wa Barabara, Benki ya Dunia, Shirika la Maendeleo ya Kimataifa la Uingereza (DFID), Jumuiya ya Ulaya (EU) na Shirika la Maendeleo ya Kimataifa la Marekani (USAID).

Mheshimiwa Spika, katika mwaka wa fedha 2015/16, Serikali ilitenga **shilingi bilioni 257.75** kwa ajili ya shughuli za matengenezo ya barabara. Hadi mwezi Machi 2016, jumla ya **shilingi bilioni 137.643** zimepokelewa na kutumika kwa ajili ya kufanya matengenezo ya kawaida (routine Mainatanance), matengenezo ya muda maalum (periodic maintenance) na matengenezo ya maeneo korofi (spot improvement) kwenye Mamlaka za Serikali za Mitaa.

Mheshimiwa Spika, OR-TAMISEMI inatekeleza mradi wa kuboresha barabara katika Mamlaka za Serikali za Mitaa nne (4) za Iringa, Mufindi, Songea na Mbinga kwa fedha kutoka Jumuiya ya Ulaya. Barabara zenye urefu wa km. 88

zinafanyiwa matengenezo kwa kiwango cha lami kwa gharama ya shilingi **bilioni 85.696**. Utekelezaji umekwishanza na upo katika hatua mbalimbali.

Mheshimiwa Spika, Serikali inatekeleza programu ya kuondoa vikwazo vya upitikaji wa barabara (roads bottleneck removal) katika Mamlaka za Serikali za Mitaa kwa ufadhili wa Shirika la Maendeleo ya Kimataifa la Uingereza (DFID). Gharama za mradi kwa mpango huo ni **shilingi bilioni 25.978**. Utekelezaji wa mradi huu uko katika hatua mbalimbali na kiasi cha **shilingi bilioni 22.139** kimeshalipwa hadi Machi 2016.

Mheshimiwa Spika, katika mwaka wa fedha 2015/16, Serikali kwa kushirikiana na USAID imetekeleza mradi wa ujenzi wa barabara kwa kiwango cha changarawe ambapo **km. 178.4** zimetengenezwa kwenye Mamlaka za Serikali za Mitaa nne (4) za Kongwa, Morogoro, Kiteto na Kilombero. Hadi Machi 2016, Mamlaka za Serikali za Mitaa zilipokea kiasi cha **shilingi bilioni 8.74**. Lengo la mradi ni kurahisisha usafirishaji wa mazao kutoka mashambani kupelekwa kwenye masoko.

Matumizi ya Mifumo ya TEHAMA

Mheshimiwa Spika, katika mwaka wa fedha 2015/16, OR - TAMISEMI imeendelea kuratibu

na kutoa utaalum wa kiufundi kwenye miundombinu na mifumo ya TEHAMA ngazi ya OR – TAMISEMI, Mikoa na Halmashauri kwa kuwajengea uwezo watumishi wa ki-TEHAMA; kufunga vifaa vya mawasiliano kwa njia ya luninga na uimarishwaji wa kituo cha TEHAMA (data center); kusimamia mifumo ya udhibiti na matumizi ya fedha (Epicor), kufunga Mfumo wa Makusanyo wa Kodi na Tozo, (Local Government Revenue Collection Information System – "LGRCIS"), na kuwezesha ngazi mbalimbali kutumia takwimu katika kufanya maamuzi.

Mheshimiwa Spika, hadi Februari 2016, Mamlaka za Serikali za Mitaa 133 zimekuwa zikiendelea kutumia mfumo wa *Epicor* Toleo la 9.05 bila matatizo. Malipo yote kwenye Mamlaka za Serikali za Mitaa yanafanyika kwa utaratibu wa akaunti 9 kama ilivyoelekezwa. Kwa kutumia mifumo hiyo, halmashauri zimeweza kutekeleza bajeti kwa kufuata taratibu na miongozo iliyotelewa na Wizara ya Fedha. Aidha, taarifa za mapato na matumizi za kila mwezi zinapatika kutoka kwenye mfumo.

Usimamizi wa Elimu

Mheshimiwa Spika, Ofisi ya Rais, Tawala za Mikoa na Serikali za Mitaa inasimamia na

kuratibu uandikishaji wa wanafunzi katika elimumsingi na kidato cha tano, kuajiri walimu, kutoa elimu kwa watu wazima na vijana nje ya mfumo rasmi wa shule, kuongeza miundombinu ya shule na kutoa mafunzo kwa watendaji katika ngazi mbalimbali.

Elimu ya Awali na Msingi

Mheshimiwa Spika, kumekuwepo na mafanikio makubwa kupitia Mpango wa Maendeleo ya Elimu ya Msingi Awamu ya I (MEM I) na ya II ambao kwa sasa utekelezaji wake uko katika Awamu ya III. Ili kuhakikisha kuwa elimu ya awali inatiliwa mkazo, jumla ya shule 14,946 zina madarasa ya Elimu ya Awali kati ya shule 16,014 za msingi sawa na asilimia 93.33 ya shule shule zote za msingi zilizopo. Hali ya uandikishaji wa wanafunzi wa elimu ya awali imeongezeka kufikia wanafunzi 971,717 (Wavulana 480,053 na Wasichana 491,663) mwaka 2016 kutoka wanafunzi 877,489 (Wavulana 436, 778 na Wasichana 440, 711) mwaka 2015.

Mheshimiwa Spika, kwa upande wa Elimu ya Msingi, OR-TAMISEMI imeendelea na jukumu la kusimamia utekelezaji wa Mpango wa Maendeleo wa Elimu ya Msingi Awamu ya Tatu (MEM III) kwa lengo la kuimarisha elimu ya

msingi nchini ambao umejikita katika kuinua Stadi za Kusoma, Kuandika na Kuhesabu kwa wanafunzi wa darasa la kwanza na la pili. Hadi mwezi Juni, 2016, jumla ya walimu 15,000 wanatarajiwa kupata mafunzo ya kuwajengea uwezo katika ufundishaji na ujifunzaji. Aidha, katika kusaidia kuimarisha ufuatiliaji na usimamizi wa Elimu katika ngazi za Kata, Waratibu Elimu Kata wapatao 784 waliwezesha kwa kupatiwa pikipiki. Lengo ni kuhakikisha kwamba, wanafunzi wa darasa la kwanza na la pili nchini wanajua Kusoma, Kuandika na Kuhesabu kabla ya kuingia darasa la tatu.

Mheshimiwa Spika, Serikali imefanikiwa kuongeza nyumba za walimu kutoka 41,835 mwaka 2010 hadi nyumba 58,448 mwezi Februari 2016. Aidha, idadi ya matundu ya vyoo imeongezeka kutoka 149,566 mwaka 2010 hadi 206, 658 mwezi Februari 2016 sawa na ongezeko la asilimia 38.18. Bado kuna upungufu wa matundu ya vyoo 464, 676 ikiwa ni (matundu ya vyoo 380, 373 shule za Msingi na 84, 303 Sekondari). Vilevile, uwiano wa vitabu umeendelea kuimarika kutoka uwiano wa 1:7 mwaka 2007 hadi uwiano wa 1:3 mwaka 2015. Lengo ni kufikia uwiano wa 1:1 ifikapo mwaka 2017. Juhudi hizi zinatokana na ushirikiano baina ya halmashauri,

wazazi/walezi na Wadau mbalimbali wa Maendeleo na Serikali.

Mheshimiwa Spika, Wanafunzi waliotarajiwa kuandikishwa darasa la kwanza mwaka 2016 ni 1,433,840. Hadi kufikia mwezi Machi 2016, jumla ya wanafunzi walioandikishwa ni 1,896,584 (wavulana 960, 877 na wasichana 935,707). Idadi ya uandikishaji wa wanafunzi katika darasa la kwanza imeongezeka kutokana na Serikali kutekeleza mpango wa Elimu Bila Malipo.

Mheshimiwa Spika, Wanafunzi 775,273 wakiwemo wavulana 361,307 na wasichana 413,966 walisajiliwa kufanya mtihani wa kumaliza elimu ya msingi mwaka 2015, sawa na asilimia 75.24. Kati ya wanafunzi waliosajiliwa, wanafunzi 763,606 sawa na asilimia 98.50 ya wanafunzi waliosajiliwa walifanya mitihani wakiwemo wavulana 354,706 na wasichana 408,900. Takwimu zinaonesha kuwa jumla ya wanafunzi 266,900 sawa na asilimia 25.90 hawakuhitimu darasa la saba. Takwimu hizi zinatuoonesha kuwa hali ya mdondoko (*dropout*) ni kubwa. Naomba kutumia fursa hii kuwaomba Waheshimiwa Wabunge, watendaji wa Serikali na wadau wote wa Elimu na wazazi tushirikiane ili kupunguza mdondoko wa wanafunzi katika ngazi ya elimu ya msingi.

Mheshimiwa Spika, kati ya wanafunzi waliofanya mtihani wa darasa la saba mwaka 2015 jumla ya wanafunzi 518,034 sawa na asilimia 67.84 walifaulu mitihani yao wakiwemo wavulana 253,904 na wasichana 264,130. Wanafunzi 518,034 sawa na asilimia 100 wakiwemo wavulana 253,904 na wasichana 264,130 walichaguliwa kujiunga na kidato cha kwanza mwaka 2016. Natoa wito kwa walimu kufanya kazi kwa bidii ili kuhakikisha wanafunzi wanafanya vizuri zaidi katika masomo. Aidha, nawasihi wazazi na walezi kushirikiana na walimu kuhakikisha kuwa watoto wote waliochaguliwa kuingia kidato cha kwanza wanaripoti shuleni.

Mheshimiwa Spika, mnamo mwezi Mei 2016, Serikali inatarajia kutoa ajira za walimu wapatao 40,000 ikijumuisha wa cheti, Stashahada na Shahada ili kukabiliana na upungufu wa walimu uliopo katika shule za Msingi na Sekondari nchini. Zaidi ya **shilingi bilioni 17** zitahitajika kwa ajili ya kulipa posho pamoja na nauli za walimu wavya watakaoajiriwa na kupelekwa katika halmashauri zote nchini.

Elimu ya Sekondari

Mheshimiwa Spika, OR - TAMISEMI inaendelea kusimamia utekelezaji wa Mpango

wa Maendeleo ya Elimu ya Sekondari awamu ya pili (MMES II) ili kuimarisha Elimu ya Sekondari. Lengo la mpango huu ni kuinua ubora wa elimu. Aidha, utekelezaji wa mpango huu unahusisha ujenzi wa miundombinu ya shule 264 za awamu ya kwanza ambao umekamilika kwa asilimia 64. Serikali inaendelea kukamilisha ujenzi na uboreshaji wa shule 264 za awamu ya kwanza na kuendelea na uboreshaji wa miundombinu katika shule nyingine 528.

Mheshimiwa Spika, walimu 3,828 wa shule za Sekondari wamepatiwa mafunzo ya kuwajengea uwezo katika ufundishaji na ujifunzaji. Hadi kufikia mwezi Juni, 2016 jumla ya Walimu 8,828 wa Sekondari watakuwa wamepata mafunzo hayo. Wadau wengine wanaoshirikiana na Serikali kuwajengea uwezo Walimu wa shule na Waratibu Elimu Kata nchini ni pamoja na Agakhan Foundation (Walimu 2,366) na EQUIP-T (Walimu 12,253).

Mheshimiwa Spika, shule za kidato cha tano (5) zimeongezeka kutoka shule 179 mwaka 2010 hadi shule 279 mwaka 2016, ikiwa ni sawa na ongezeko la asilimia 55.87. OR - TAMISEMI ilitoa agizo kwa mikoa na Mamlaka za Serikali za Mitaa kuongeza nafasi kwa asilimia 25 kwa ajili ya wanafunzi waliofanya

mtihani wa kidato cha nne mwaka 2015 na kuhakikisha kuwa Tarafa ambazo hazina madarasa ya kidato cha 5 na 6 zinakuwa nayo. Ni imani yangu kuwa, wanafunzi 89,929 waliofaulu mtihani wa kidato cha Nne mwaka 2015 wa madaraja ya I – III watapata nafasi ya kujiunga na kidato cha tano (5) mwaka 2016.

Mheshimiwa Spika, mwaka 2015, Serikali ilipata msaada wa vitabu vya Hisabati, na Sayansi 2,500,000 kutoka Shirika la Kimataifa la USAID na vilisambazwa katika shule za sekondari katika halmashauri zote nchini. Aidha, katika kuimarisha masomo ya sayansi, maabara 10,389 zilipangwa kujengwa. Hadi kufikia mwezi Desemba, 2015 maabara 6,254 zimekamilika ambazo ni sawa na asilimia 60.2 na maabara 2,940 zipo katika hatua mbalimbali za ujenzi. Natumia fursa hii kuwaagiza Wakuu wa Mikoa na Wilaya ambao hawajakamilisha ujenzi wa maabara hizo kuongeza nguvu katika kusimamia na kukamilisha ujenzi wa maabara hizo.

Mheshimiwa Spika, napenda kuliarifu Bunge lako tukufu kwamba, chini ya Mpango wa Maendeleo wa Elimu ya Sekondari MMES II, nyumba 183 zenye uwezo wa kuishi walimu sita kila moja (multi-unit houses) zinaendelea kujengwa katika Halmashauri mia moja na tano (105).

Michezo Mashuleni

Mheshimiwa Spika, Tanzania ilishiriki katika mashindano ya 14 ya Shirikisho la Michezo ya Shule za Sekondari kwa Nchi za Afrika Mashariki (FEASSSA) yaliyofanyika kuanzia tarehe 16 hadi 24/08/2015 katika mji wa Huye nchini Rwanda. Washiriki walikuwa 322, kati yao wanafunzi walikuwa 269, viongozi, walimu na waamuzi walikuwa 53. Aidha, mashindano ya michezo ya UMISSETA na UMITASHUMTA nayo yalifanyika jijini Mwanza kwenye viwanja vya Chuo cha Ualimu Butimba kuanzia tarehe 8/06/2015 hadi 3/07/2015 kwa kuwajumuisha wanafunzi 1,753 wa sekondari na 2,456 wa shule za msingi Tanzania.

Huduma za Afya, Ustawi wa Jamii na Lishe

Mheshimiwa Spika, Ofisi ya Rais TAMISEMI inaratibu utekelezaji wa utoaji wa huduma za afya, ustawi wa jamii na lishe kwenye ngazi ya Mikoa na Mamlaka za Serikali za Mitaa kwa kusimamia rasilimali watu, upatikanaji wa rasilimali fedha, dawa, vifaa tiba, kuimarisha uongozi na uendeshaji wa shughuli za afya ya msingi. Muundo huu mpya umewezesha utekelezaji wa sera, mikakati na miongozo inayotolewa na Wizara ya Kisekta.

Timu za Usimamizi za Mikoa

Mheshimiwa Spika, Huduma za Afya katika Mikoa imeendelea kuboreshwa kwa kufuata maelekezo ya Wizara ya kisekta. OR-TAMISEMI imeendelea kuimarisha Timu za Afya za Mikoa zenye jukumu la kusimamia na kuratibu shughuli za Afya za Mikoa. Katika ngazi hii pia, OR-TAMISEMI kwa kushirikiana na Wizara ya Afya imeendelea na juhudi za kuzijengea uwezo timu za Afya za Mikoa kupitia programu mbalimbali ukiwemo mradi wa “*Regional Referral Hospital Management Programme*” (RRHMP) unaotekelezwa kwa ushirikiano kati ya Serikali ya Tanzania na Japan.

Timu za Usimamizi za Halmashauri

Mheshimiwa Spika, huduma za afya za halmashauri zinasimamiwa na timu za Afya za Wilaya. Timu hizi zinasimamia Hospitali za Wilaya, Vituo vya Afya na Zahanati. Majukumu ya timu hizi ni kuhakikisha kuwa huduma bora za afya zinatolewa katika maeneo yao ikiwa ni pamoja na elimu ya afya, upatikanaji wa dawa, vipimo, chanjo na huduma za mama na mtoto.

Vituo vya kutolea huduma za Afya (Hospitali, Vituo vya Afya na Zahanati)

Mheshimiwa Spika, hadi sasa tunazo Halmashauri **181**, kati ya hizo halmashauri

zenye Hospitali za Wilaya za Serikali ni **84**, na Halmashauri **97** hazina Hospitali za Wilaya za Serikali. Halmashauri zisizo na Hospitali za Serikali hutumia Hospitali za Mashirika ya Umma au Taasisi za dini kama Hospitali Teule. Kata zenye Vituo vya Afya vya Serikali ni Kata **484** na Kata **3,506** hazina Vituo vya Afya. Vile vile, Vijiji **4,502** vina Zahanati za Serikali na Vijiji **8,043** havina Zahanati za Serikali. Ni azma ya Serikali kuona kuwa kila halmashauri inakuwa na Hospitali, kila Kata inakuwa na kituo cha afya na kila kijiji kinakuwa na zahanati. Huduma za afya nchini kwa ngazi ya Hospitali, kituo cha afya na zahanati hutolewa na wadau mbalimbali wakiwemo mashirika ya Dini, makampuni na watu binafsi. Hivyo, Serikali itaendelea kushirikiana na wadau mbalimbali katika kuhakikisha kuwa huduma za afya zinawafikia wananchi wote kwa viwango na ubora unaotakiwa.

Ujenzi na ukarabati wa Hospitali, Vituo vya Afya na Zahanati

Mheshimiwa Spika, Serikali imeendelea kutenga fedha kwa ajili ya ujenzi wa majengo mapya na ukarabati wa majengo yaliyochakaa katika vituo vya kutolea huduma za afya. Katika mwaka wa fedha **2014/15**, hospitali, vituo vya afya na zahanati zilikarabatiwa na nyingine

kujenga sehemu ya majengo kwa kutumia **shilingi 263,346,623,044.10.**

Katika mwaka wa fedha **2015/2016** hadi mwezi Februari 2016 Hospitali, Vituo vya Afya na Zahanati zilikarabatiwa/kujenga sehemu ya majengo kwa kutumia **shilingi 18,684,860,267.01.** Ukarabati na ujenzi uliofanyika umechangia katika kuboresha utoaji wa huduma za afya.

Upatikanaji wa dawa, vifaa na vifaa tiba

Mheshimiwa Spika, Serikali imeweka mkakati wa kuhakikisha kuwa hali ya upatikanaji wa dawa na vifaa tiba inazingatia mahitaji halisi katika vituo vya kutolea huduma za afya. Mkakati huo unahusisha ushiriki wa wananchi katika kusimamia suala la dawa na vifaa tiba kupitia Kamati za Afya za vituo, kushirikisha Sekta Binafsi na Asasi za Kiraia kwa uwazi na uwajibikaji na halmashauri zinatumia utaratibu wa kuagiza dawa moja kwa moja kutoka Bohari ya Dawa kwa kutumia njia ya mtandao.

Mheshimiwa Spika, Hospitali mbalimbali za Mikoa zimefungua maduka ya dawa ya Bohari ya Dawa (MSD) kwa lengo la kuboresha huduma. Maduka yamefunguliwa katika Mikoa ya Dar es Salaam (Hospitali ya Muhimbili), Mkoa

wa Arusha (Mount Meru), Mkoa wa Mwanza (Sekou toure) na Mkoa wa Mbeya (Hospitali ya Rufaa Mbeya). Mikoa mingine iko katika hatua mbalimbali za kuanzisha maduka hayo ya dawa.

Huduma za Lishe

Mheshimiwa Spika, ili kukabiliana na tatizo la lishe duni nchini, Serikali kwa kushirikiana na wadau mbalimbali imeanza kuhuisha mkakati wa Lishe wa miaka mitano kuanzia Julai 2016 hadi Juni 2021. Mkakati huo unahusisha masuala yafuatayo:- uundwaji wa kamati za lishe katika ngazi za Mikoa na Halmashauri, kufanya mapitio ya Sera ya Chakula na Lishe ya mwaka 2014, kutenga na kuajiri wataalamu wa Lishe katika ngazi ya Mikoa na Halmashauri, kutoa elimu na kuhamasisha kuhusu afya na lishe bora na kutoa tiba kwa watoto wenye utapiamlo mkali, unaenda sambamba na kuhuisha mkakati wa lishe.

Huduma za Ustawi wa Jamii

Mheshimiwa Spika, katika Mwaka wa fedha 2015/16 (hadi kufikia Februari 2016) jumla ya watoto wanaoishi katika mazingira magumu 369,401 wametambuliwa. Kati ya hao, watoto 99,061 wamepatiwa huduma mbalimbali zenye thamani ya **shilingi 1,507,375,750**.

Serikali imejipanga kuhakikisha kuwa watoto wote walio katika mazingira magumu wanapatiwa haki zao za msingi kama elimu, afya, chakula na malazi. Aidha, jumla ya watoto 6,574 wamekumbwa na unyanyasaji na ukatili. Kati ya hao, watoto 2,108 mashauri yao yamefikishwa polisi na watoto 985 mashauri yao yamefikishwa mahakamani. Vile vile, jumla ya mashauri 1,080 yamepata suluhisho. OR-TAMISEMI itaendelea kuimarisha usimamizi wa huduma kwa wazee, watoto, watu wenye ulemavu na familia katika ngazi za Mikoa na halmashauri kulingana na sera, sheria, na Miongozo iliyopo.

Shughuli za Mfuko wa Pamoja wa Afya

Mheshimiwa Spika, Serikali imeingia mkataba wa miaka mitano (kuanzia mwaka wa fedha 2015/16, mpaka mwaka wa fedha 2019/20) na mashirika ya Kimataifa ya maendeleo ikiwamo, Switzerland, UNFPA, UNICEF, Ireland, Benki ya Dunia na Denmark, wa kuendelea kushirikiana katika utoaji wa huduma za afya za Msingi Nchini. Katika mwaka wa fedha 2015/16, jumla ya **shilingi 68,875,456,000** zilitengwa, ambapo Mikoa ilitengewa **shilingi 3,757,007,000** na Halmashauri **shilingi 65,118,449,000**. Hadi kufikia februari 2016, jumla ya **shilingi 34,437,728,000** zilikuwa zimetolewa sawa na

asilimia 50. Fedha hizi zimetumika kuboresha miundombinu, upatikanaji wa dawa na vitendea kazi.

Shughuli za Mfuko wa Dunia wa kudhibiti Kifua Kikuu, UKIMWI na Malaria (Global Fund)

Mheshimiwa Spika, OR-TAMISEMI imeendela kuratibu shughuli za ‘Global Fund’ ikiwa na lengo la kudhibiti magonjwa matatu ya UKIMWI, Kifua Kikuu na Malaria. Katika mwaka wa fedha 2015/16, jumla ya **shilingi bilioni 1.9** zimepelekwa kwenye Mikoa kwa ajili ya kuzijengea uwezo Mamlaka za Serikali za Mitaa katika utekekezaji wa shughuli za uthibiti wa magonjwa hayo.

Shughuli za UKIMWI kwa Sekta zote

Mheshimiwa Spika, OR-TAMISEMI inaratibu shughuli za kudhibiti UKIMWI kwenye OR-TAMISEMI, Mikoa na Halmashauri. Kazi zilizofanyika ni pamoja na; kutoa fedha kwa ajili ya chakula kwa watu wanaoishi na VVU na UKIMWI pamoja kuanzisha miradi ya uzalishaji mali, kutoa misaada kwa watoto yatima na wanaoishi katika mazingira magumu kama sare za shule, vifaa vya shule, chakula na kuanzishiwa miradi inayosimamiwa na walezi

wao. Uhamasishaji na utaoaji wa elimu ya kujikinga na maambukizi ya VVU kwenye kata, shule za msingi na sekondari na vikundi vya vijana unaendelea. Aidha, OR-TAMISEMI inaendelea kuzijengea uwezo kamati za UKIMWI za Kata na Vijiji ili kutekeleza majukumu yake kikamilifu.

Shughuli za usimamzi wa usafi

Mheshimiwa Spika, katika kuhakikisha kuwa agizo la Mheshimiwa Rais linatekelezwa kwa uendelevu, ukaguzi na uhamasishaji wa usafi katika Majiji, Manispaa na Halmashauri za Miji katika Mikoa 26 umefanyika. Pamoja na ukaguzi uliofanyika, mikoa yote ilielekezwa kuendelea na shughuli za kupendezesha mazingira ya miji kwa kuanza na maeneo ya wazi, kando ya barabara na kwenye ofisi za umma. Natoa wito kwa wananchi wote kuhakikisha maeneo yao yanakuwa safi kwa wakati wote. Tabia ya usafi ikijengeka katika Jamii, magonjwa ya kipindupindu na kuharisha yataondoka.

Hali ya mlipuko wa Kipindipindu

Mheshimiwa Spika, mlipuko wa ugonjwa wa kipindupindu ulitokea mwezi Agosti 2015. Hadi tarehe 12 Aprili 2016, kulikuwa na jumla

ya watu **20,751** waliopata kipindupindu. Kati ya hao, watu **20,366** wametibiwa na kuruhusiwa, watu **31** walikuwa bado wanaendelea na matibabu na watu **327** wamepoteza maisha. Mikoa yenye wagonjwa wapya wa kipindupindu na idadi ya wagonjwa katika mabano ni Morogoro (12), Kilimanjaro (9), Pwani (4), Mara (4), Manyara (1), Arusha (1) na Tanga (2). Mikoa ya Njombe na Ruvuma haijatoa taarifa ya kuwepo kwa ugonjwa wa kipindupindu. Ni aibu kwa Taifa letu kuendelea kuwa na wagonjwa wa kipindupindu. Rai yangu kwa wananchi wote ni kwamba, kinga ya kipindupindu ni kuhakikisha usafi wa mazingira unadumishwa. Tuweke ajenda ya usafi kuwa ni jambo la lazima kwa kila mtanzania.

Mfuko wa Afya ya Jamii (Community Health Fund –CHF)

Kwa mwaka wa fedha 2014/15, jumla ya kaya **1,089,086** zilijiunga na CHF na kuchangia jumla ya **shilingi 9,654,299,000**. Kiasi cha fedha za tele kwa tele zilizotolewa ni **shilingi 1,091,288,820**. Kwa mwaka wa fedha 2015/16, jumla ya kaya zilizojiunga na Mfuko wa Afya ya Jamii ni **1,361,695** na kuchangia jumla ya **shilingi 13,348,919,000**. Kiasi cha fedha za tele kwa tele zilizotolewa ni **shilingi 2,445,102,770**. Nitoe wito kwa viongozi katika

ngazi za Mikoa na Halmashauri kuwahamasisha wananchi kujiunga na mfuko huu ili kulinda afya zao na kupata matibabu kwa mwaka mzima bila gharama za nyongeza. Aidha, nawaagiza watumishi wa afya wahakikishe dawa na vifaa vinapatikana kwa wakati wote ili wananchi waweze kupata huduma ipasavyo. Kwa upande wake Serikali itahakikisha fedha za kununua dawa na vifaa tiba zinapelekwa kwa Mamlaka husika kwa wakati.

Mradi wa Uendelezaji Miji ya Kimkakati (Tanzania Strategic Cities Project - TSCP)

Mheshimiwa Spika, Mradi wa Uendelezaji Miji ya Kimkakati (Tanzania Strategic Cities Project - TSCP) umetekelezwa kwa mkopo kutoka Benki ya Dunia ambapo jumla ya Dola za Kimarekani **milioni 163** zilitolewa kwa ajili ya kutekeleza shughuli za uimarishaji miundombinu. Pia, Serikali ilipata Ruzuku ya Dola za Kimarekani **milioni 12.7** toka Serikali ya Denmark (RDE) kwa ajili ya utekelezaji wa shughuli za mradi katika jiji la Arusha, Tanga, Mwanza/Ilemela, Mbeya na katika manispaa za Dodoma, Mtwara Mikindani na Kigoma Ujiji pamoja na Mamlaka ya Ustawishaji Makao Makuu Dodoma (CDA).

Mheshimiwa Spika, lengo la mradi huo ni kuboresha huduma za msingi za miji na ufikiwaji wake kwa kufanya yafuatayo; (i) Uboreshaji wa miundombinu, (ii) ununuzi wa vitendea kazi (magari, na vifaa vya ujenzi na matengenezo) (iii) kuboresha ukusanyaji wa mapato ya ndani na usimamizi wake.

Mheshimiwa Spika, tangu mwaka wa fedha 2010/11 hadi 2015/16, uboreshaji wa miundombinu na huduma za mijini umegharimu Dola za Kimarekani **millioni 150.6**. Kazi zilizofanyika ni pamoja na; ujenzi kwa kiwango cha lami barabara zenye urefu wa km 141, ujenzi wa maeneo maalum matano (5) ya kutupia taka ngumu (landfills); Kujenga vituo vitatu (3) vya mabasi madogo (daladala); vituo vinne (4) vya mabasi makubwa; na vituo viwili (2) vya kuegesha magari ya mizigo. Aidha, karakana ya magari ya Manispaa ya Dodoma imekarabatiwa na mifereji ya maji ya mvua yenye urefu wa km 17.3 imejengwa. Vile vile, vifaa na mitambo ya usafi na ukusanyaji wa taka ngumu vimenunuliwa. Waathirika katika maeneo ambayo miradi ilitokelezwa wamelipwa fidia, vitendea kazi kama magari, kompyuta, na vifaa vya kukusanyia taarifa za mifumo ya kijiografia (GIS) na TEHAMA vimenunuliwa, na mafunzo ya usimamizi wa miradi kwa watumishi yametolewa.

Programu ya Kuimarisha Mamlaka za Miji 18 (Urban Local Government Strengthening Programme – ULGSP)

Mheshimiwa Spika, lengo la Programu hii ni kuboresha utoaji wa huduma za msingi katika maeneo ya miji husika. Maeneo yaliyoboreshwa ni pamoja na; mipango miji; ukusanyaji wa mapato ya ndani hasa kodi ya majengo; usimamizi wa fedha na manunuzi; miundombinu ya miji na utunzaji wake; mifumo ya uwajibikaji na usimamizi kwenye Mamlaka za Serikali za Mitaa 18.

Mheshimiwa Spika, katika mwaka wa fedha 2014/15, jumla ya **shilingi 58,548,463,830.26** ziliidhinishwa kwa ajili ya utekelezaji wa shughuli za programu. Fedha hizi zilipokelewa mwishoni mwa mwaka wa fedha 2014/15, hivyo, utekelezaji wake umefanyika kuanzia Julai 2015. Utekelezaji ni kama ifuatavyo: Barabara za lami katika Halmashauri Manispaa ya Moshi (km 5.35) na Halmashauri ya Mji wa Kibaha (km 1.2) zimekamilika; Ujenzi wa machinjio sita (6) za kisasa unaendelea katika miji ya Lindi, Geita, Shinyanga, Morogoro, Singida, na Songea; Ujenzi wa masoko sita (6) unaendelea katika miji ya Korogwe, Mpanda, Geita, Musoma, Tabora na Sumbawanga; Ujenzi wa vituo vitano (5) vya

mabasi unaendelea katika miji ya Korogwe, Mpanda, Njombe, Kibaha na Singida; na ukarabati wa vituo viwili (2) vya mabasi katika miji ya Iringa na Sumbawanga unaendelea. Vilevile, ununuzi wa vifaa hamsini (50) vya kuhifadhia taka ngumu na magari saba (7) ya kusombea taka umefanyika.

Mheshimiwa Spika, katika mwaka wa fedha 2015/16, kiasi cha **shilingi 77,196,235,361.6**. ziliidhinishwa kwa ajili ya kutekeleza shughuli mbalimbali za maendeleo ikiwa ni pamoja na ujenzi wa miundombinu, kujenga uwezo wa watumishi katika usimamizi na ununuzi wa vitendea kazi katika Miji 18 hapa nchini. Fedha hizi zimepokelewa Aprili 2016 hivyo utekelezaji wake unaendelea.

Mradi wa Uendelezaji Jiji la Dar es Salaam (Dar es Salaam Metropolitan Development Project – DMDP)

Mheshimiwa Spika, kutokana na utekelezaji unaoridhisha wa mradi wa uendelezaji Miji ya Kimkakati (TSCP), Serikali ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania kwa kushirikiana na Benki ya Dunia na NORDIC wameingia mkataba wa uanzishaji wa mradi wa Uendelezaji Jiji la Dar es Salaam (DMDP) utakaogharimu Dola za Kimarekani **milioni 330.3** ambazo zitatolewa na Serikali ya Jamhuri

ya Muungano wa Tanzania, Benki ya Dunia na NORDIC. Kiasi cha Dola za Kimarekani **milioni 5.00** zitazolewa na NORDIC kwa ajili ya kukabiliana na changamoto za Mabadiliko ya Tabia Nchi na Dola za Kimarekani **milioni 300** zitatolewa na Benki ya Dunia. Serikali itachangia kiasi cha Dola za Kimarekani **milioni 25.3** kwa ajili ya kulipa fidia kwa Wananchi watakaoathirika na mradi huu. Mradi utazihusisha halmashauri nne (4) za:- Manispaa za Ilala, Kinondoni na Temeke na Halmashauri ya Jiji la Dar es Salaam.

Mheshimiwa Spika, katika mwaka 2015/16, kazi zilizopangwa kufanyika ni: kuimarisha miundombinu ya barabara za mlisho (feeder roads) zenye urefu wa **km 65.7** zitakazounganisha halmashauri za jiji pamoja na barabara kuu ya usafiri wa mabasi yaendayo haraka (DART); kujenga barabara za mitaa zenye urefu wa **km 145** zitazounganisha maeneo yaliyopangwa kiholela na barabara kuu katika kata **14** za jijini Dar es salaam, kudhibiti mafuriko kwa kujenga mifereji mikubwa ya kutiririsha maji ya mvua yenye urefu wa **kilometa 31.8** na mingine midogo katika maeneo yanayoathiriwa na mafuriko ya mara kwa mara katika mabonde ya jiji la Dar es Salaam; kuimarisha mfumo wa ukusanyaji wa mapato ya ndani; kuimarisha mfumo wa ukarabati na matengenezo ya miundombinu;

kusaidia uandaaji wa mipango ya pamoja ya usafirishaji na matumizi ya ardhi katika ukanda wa mabasi yaendayo haraka (Intergrated Transport and Land Use Planning along BRT Corridor) na, kuboresha mfumo wa mipango miji katika manispaa za jiji la Dar es Salaam (Urban Planning Systems).

Mheshimiwa Spika, shilingi 17,296,000,000.00 zilitengwa kwa ajili ya utekelezaji wa shughuli zilizopangwa kutekelezwa kwa mwaka 2015/16, ambazo ziliombwa kwa ajili ya kuboresha mfumo wa usimamizi wa Maendeleo ya miji katika jiji la Dar es Salaam ili kuliwezesha kuboresha utoaji wa huduma za msingi za jamii. Mnamo mwezi Machi 2016, kiasi cha **dola za Kimarekani 10,400,000.00** sawa na **shilingi bilioni 20.8** zimepokelewa na utekelezaji wa shughuli zilizopangwa umeanza.

Programu ya Maendeleo ya Sekta ya Kilimo (ASDP)

Mheshimiwa Spika, Programu ya Maendeleo ya Sekta ya Kilimo (ASDP) Awamu ya I ilifikia ukomo wake mwaka wa fedha 2012/13 na kuongezewa muda hadi mwaka 2015/16 ili kukamilisha miradi mbalimbali iliyokuwa inaendelea. Katika mwaka wa fedha 2015/16, baadhi ya Mamlaka za Serikali za Mitaa

zimeendelea kutekeleza na kukamilisha miradi hiyo ya maendeleo ya kilimo ambayo ilikuwa haijakamilika. Shughuli zilizokuwa zinaendelea kutekelezwa ni pamoja na ujenzi wa skimu za umwagiliaji, malambo 3 ya kunyweshea mifugo, ununuzi wa mashine 3 za kukamulia mafuta ya mbegu, ununuzi wa mashine 9 za kukoboa na kusaga nafaka, usambazaji wa pembejeo kama mbegu bora za mazao, mbolea na madawa ya kuoshea mifugo, ununuzi na usambazaji wa kuku bora, ujenzi wa maghala, ujenzi wa masoko ya mazao, kukarabati machinjio, kutoa chanjo kwa mifugo, kutoa mafunzo ya kilimo na ufugaji bora kwa wakulima na wafugaji, kuanzisha mashamba darasa, kutoa mafunzo kazini kwa maafisa ugani, ununuzi wa kompyuta na pikipiki, kufanya shughuli za usimamizi, tathmini na ufuatiliaji wa shughuli zilizotekelezwa, ujenzi wa majosho mawili, ukarabati wa vituo vitatu (3) vya rasilimali za kilimo vya kata (Ward Agricultural Resource Centres- WARCs) na ujenzi wa km 61 za barabara za vijijini/mashambani. Aidha, katika kipindi hicho idadi ya maafisa ugani, imeongezeka kutoka wataalam 3,326 mwaka wa fedha 2006/07 na kufikia wataalam 13,532 kwa mwaka wa fedha 2015/16. Kati ya hao, 8,756 ni

wataalam wa kilimo, 4,283 wataalamu wa mifugo na 493 ni wataalamu wa sekta ya uvuvi.

Sekta ya Ngozi

Mheshimiwa Spika; sekta ya ngozi ina mchango mkubwa katika maendeleo ya kiuchumi na kijamii kwa kuwa ina uwezo mkubwa wa kuingiza fedha za kigeni. Kutokana na umuhimu huo, Serikali kwa kushirikiana na Wadau wa sekta ya ngozi, ilibuni na kuandaa mkakati wa kufufua na kuendeleza sekta ya ngozi nchini mwaka 2007. Utekelezaji wa mkakati huu unagharamiwa na Serikali kupitia mfuko wa maendeleo ya mifugo (*Livestock Development Fund-LDF*). Halmashauri 55 zilianza utekelezaji kulingana na uwezo wa Mfuko huo. Hivi sasa halmashauri zinazotekeleza mkakati huo zimeongezeka hadi sabini na tano (75).

Mheshimiwa Spika, Serikali kwa kushirikiana na Wadau wa sekta ya ngozi, inaendelea kuwahamasisha na kuwaelimisha wananchi kuongeza thamani na ubora wa ngozi tangu zinapozalishwa, kutunzwa, kusafirishwa na kuuzwa ndani na nje ya nchi. Jumla ya wafugaji **3,525**, wachinjaji na wachunaji **2,541**, wawambaji ngozi na wachambuzi wa madaraja **1,018**, wafanyabiashara **400**, maafisa ugani

2,325, madiwani na viongozi wengine wa Serikali **2,549**, walihamasishwa na kupewa mafunzo juu ya umuhimu wa zao la ngozi, utunzaji na uhifadhi wa ngozi kutoka hatua ya mwanzo ya uchinjaji na uchunaji hadi uhifadhi. Aidha, ujenzi na ukarabati wa miundombinu kama vile meza **29** za kuchunia ngozi, fremu **127** za kukaushia ngozi zilijengwa na machinjio **53** yamekarabatiwa hadi kufikia Desemba, 2015.

Mheshimiwa Spika, OR-TAMISEMI itaendelea kushirikiana na wadau kuhamasisha na kuhimiza sekta binafsi ndani na nje ya nchi kuongeza kasi ya kufufua na kujenga viwanda vya kusindika ngozi hapa nchini na viwanda vya kutengeneza bidhaa za ngozi ili hatimaye kuongeza thamani ya ngozi ili kupata mapato zaidi badala ya kuuza ngozi ghafi. Aidha, nazielekeza halmashauri kutumia sheria ndogo kudhibiti utoroshaji wa ngozi kupitia mipaka isiyo rasmi kati ya nchi yetu na majirani zetu.

Programu ya Maji na Usafi wa Mazingira Vijijini (RWSSP)

Mheshimiwa Spika, katika mwaka wa fedha 2015/16, jumla ya **shilingi 130,780,984,062** zilitengwa kwa ajili ya utekelezaji wa Programu ya Maji Vijijini. Hadi Desemba, 2015 jumla ya **shilingi**

78,344,103,752 ambazo ni sawa na **asilimia 60** zilikuwa zimepelekwa kwenye Mamlaka za Serikali za Mitaa. Sekretarieti za Mikoa zilipangiwa kiasi cha **shilingi 1,500,000,000**. Hadi kufikia Machi 2016, kiasi cha **shilingi 791,300, 000** sawa na **asilimia 52** zilikuwa zimepelekwa mikoani.

Mheshimiwa Spika, katika mwaka wa fedha 2015/16, Mamlaka za Serikali za Mitaa zilipanga kujenga vituo vya kuchotea maji 6,063 ambavyo vinatarajiwa kutumiwa na watu 1,515,721. Hadi kufikia mwezi Machi 2016, vituo 1,306 vimejengwa sawa na **asilimia 21.5**. Aidha, ujenzi katika maeneo mbalimbali unaendelea.

Programu ya Usimamizi Shirikishi wa Misititu (PFM)

Mheshimiwa Spika, Programu ya Usimamizi Shirikishi wa Misititu ilianza mwaka 2006/07 chini ya ufadhili wa Serikali ya Finland. Lengo la Programu lilikuwa ni kuwashirikisha wananchi katika usimamizi na uhifadhi wa maliasili, ikiwemo misitu. Usimamizi unaenda sambamba na kuwawezesha wananchi kufanya shughuli mbadala za kujiongezea kipato ambazo ni rafiki na mazingira. Programu hii ilitekelezwa katika

Mikoa ya Lindi, Morogoro, Tanga, Kigoma, Ruvuma, Rukwa na Kagera.

Mheshimiwa Spika, Programu ya Usimamizi Shirikishi wa misitu ilifikia ukomo mwezi Februari, 2016. Kupitia programu hii, vijiji 195 vimewezeshwa kutambua, kutenga na kuhifadhi rasilimali zilizomo katika misitu ya jamii **226** yenye jumla ya hekta 293,795 kwenye halmashauri za Kalambo, Handeni, Kilindi, Ruangwa na Nachingwea.

Mheshimiwa Spika, sehemu kubwa ya misitu katika halmashauri haijahifadhiwa kisheria na hivyo, kukosa haki ya vijiji kumiliki na kusimamia. Serikali imezielekeza Mamlaka za Serikali za Mitaa kutenga fedha katika bajeti ya mwaka 2016/17 kushughulikia suala hilo.

TAASISI ZILIZO CHINI YA OFISI YA RAIS TAMISEMI

Mheshimiwa Spika, sasa naomba nitoe taarifa ya utekelezaji wa taasisi zilizo chini ya OR-TAMISEMI.

Shirika la Elimu Kibaha

Mheshimiwa Spika, Katika mwaka wa fedha 2015/16, Shirika lilitarajia kuhudumia wagonjwa 200,000 katika Hospitali Teule ya Rufaa ya Mkoa wa Pwani - Tumbi, kutoa elimu

ya utabibu kwa wanachuo 230 katika Chuo cha Maafisa Tabibu Kibaha, kutoa elimu ya Msingi na Sekondari kwa wanafunzi 2,740, kuboresha miundombinu na upatikanaji wa vitendea kazi kwa wafanyakazi 896, kutekeleza miradi ya maendeleo kama vile ukarabati wa majengo, ujenzi wa maabara, kuchimba visima na kuendeleza upanuzi wa jengo la hospitali ya Tumbi.

Mheshimiwa Spika, hadi mwezi Machi 2016, Shirika lilitokeleza yafuatayo: kutoa huduma ya kinga na tiba kwa wagonjwa 102,826 pamoja na huduma kwa wahanga wa ajali za barabarani, kutoa elimu ya utabibu kwa wanachuo 154 katika chuo cha Maafisa Tabibu Kibaha. Aidha, Shirika lilipata kibali cha kuanzisha kozi ya uuguzi, na chuo kimechukua wanafunzi 54 wa stashahada ya uuguzi. Chuo kilichukua wanafunzi 50 wa cheti cha Afya ya Jamii. Jina la chuo limebadilishwa na kuwa Chuo cha Afya na Sayansi Shirikishi Kibaha (Kibaha College of Health and Allied Science); kutoa huduma ya elimu kwa wanafunzi 2,713 (1,712 Sekondari na 1,001 Shule ya Msingi); kutoa huduma za maktaba kwa wananchi 29,351 Wanajamii 453 walipatiwa elimu ya ufundi stadi katika fani ya kilimo, mifugo, useremala, uashi, ushonaji, usimamizi wa hoteli, umeme, ufundi wa magari, ufundi bomba

na udereva kupitia Chuo cha Maendeleo ya Wananchi Kibaha. Wanajamii 492 kutoka kata za Mkuza, Sofu na Picha ya Ndege walipatiwa mafunzo ya ufugaji kuku, kilimo cha mbogamboga na ujasiriamali. Aidha ng'ombe 147 waliendelea kuhudumiwa na lita 53,690 za maziwa zilizalishwa na kuuzwa kwa wanajamii.

Chuo Cha Serikali Za Mitaa Hombolo

Mheshimiwa Spika, Chuo cha Serikali za Mitaa kilianzishwa kwa mujibu wa Sheria ya Bunge Na. 26 ya Mwaka 1994, Sura ya 396 na toleo lililorejewa mwaka 2002. Madhumuni ya kuanzishwa kwa chuo hiki ni kuisaidia Serikali katika kutatua changamoto zinazozikabili Mamlaka za Serikali za Mitaa kupitia programu za mafunzo, tafiti na ushauri elekezi. Mwaka 2009, chuo hiki kiliteuliwa na Serikali kuwa Taasisi Kiongozi ya Mafunzo (Lead Training Institute) katika kuratibu na kusimamia ubora wa mafunzo yatolewayo kwa watumishi katika Mamlaka za Serikali za Mitaa.

Mheshimiwa Spika, katika mwaka wa fedha 2015/16, chuo kimeweza kutoa mafunzo na ushauri elekezi kwenye maeneo mbalimbali ya uendeshaji ndani ya Mamlaka za Serikali za Mitaa nchini na kukiingizia chuo jumla ya **Shilingi 658,057,000.00**. Aidha, katika kipindi hicho, chuo kilidahili wanafunzi wapya **1,865**

kwenye kozi mbalimbali nane (8) zinazotolewa kwa sasa. Kati ya wanafunzi hao, **1,137** ni wanawake na **728** ni wanaume na kufanya chuo kuwa na jumla ya wanafunzi **3,097** ambapo wanawake ni **1,910** na wanaume ni **1,187**. Udahili huu umekiingizia chuo jumla ya **Shilingi bilioni 3.2**.

Mheshimiwa Spika, katika kukabiliana na ongezeko la wanafunzi, Chuo kina mpango wa kupanua eneo ili kiweze kuongeza idadi ya wanachuo. Aidha, kwa kushirikiana na sekta binafsi chuo kimeendelea kuendesha tawi la chuo hiki eneo la Kimvi (km 7 kutoka Hombolo). Tawi hili la chuo cha Hombolo lilianzishwa mwaka wa fedha 2009/10 na kwa sasa lina jumla ya wanafunzi 126. Aidha, katika mwaka wa fedha 2015/16, Chuo kimefungua tawi jingine Dodoma mjini ambapo jumla ya wanafunzi 320 walidahiliwa na kukiingizia chuo shilingi **265,000,000.00**. Vile vile Chuo kimeendelea na ujenzi wa kituo cha afya ambapo ujenzi wa vyoo vya nje pamoja na mfumo wa maji taka umefanyika kwa gharama ya shilingi **15,806,100.00**. Chuo kimeipa kodi ya ardhi kwa viwanja viwili (Na: 38 & 40) kwa ajili ya upanuzi wa chuo kampasi Kuu-Hombolo kwa gharama ya shilingi **47,000,000.00**. Katika kuboresha huduma ya usafiri kwa watumishi na wanafunzi, chuo kiliweza kununua basi kubwa aina ya YUTONG lenye uwezo wa kuchukua

abiria 56 kwa gharama ya **shilingi 349,872,000.00.**

Bodi ya Mikopo ya Serikali za Mitaa

Mheshimiwa Spika, jukumu la msingi la Bodi ya Mikopo ya Serikali za Mitaa kama ilivyoainishwa kwenye Sheria ya Fedha ya Serikali za Mitaa Sura ya 290 RE 2002 ni pamoja na kutoa mikopo kwenye Mamlaka za Serikali za Mitaa kwa ajili ya kutekeleza miradi ili kusaidia kuleta maendeleo ya kiuchumi na kijamii. Katika mwaka wa fedha 2015/16, Bodi imeendelea kurekebisha muundo wake ili kuongeza tija na ufanisi na kuwa chombo kinachojitegemea, chenye uwezo wa kiutendaji wa kusimamia na kuendesha shughuli zake na uwezo wa kukidhi mahitaji ya mikopo katika ngazi zote za Mamlaka za Serikali za Mitaa na kwa aina zote za miradi inayokubalika kupata mikopo.

Mheshimiwa Spika, katika mwaka wa fedha 2015/16, uwasilishaji wa mtaji, michango na marejesho ya mikopo umekuwa si wa kuridhisha. Bodi ilikadiria kukopesha halmashauri **shilingi bilioni 2.1.** Hadi Februari, 2016 mikopo yenye thamani ya **shilingi milioni 330** imetolewa kwa halmashauri za wilaya za: Kishapu na Bukombe, na kufanya mikopo yote iliyotolewa tangu

mwaka 1986 kufikia jumla ya **shilingi bilioni 9.02** sawa na asilimia 18.5 ya maombi yaliyowasilishwa ya jumla ya **shilingi bilioni 48.8**. Aidha, hadi Februari, 2016 jumla ya marejesho ya mikopo yalifikia **shilingi bilioni 5.01** sawa na **asilimia 55.5** ya **shilingi bilioni 9.02** zinazostahili kurejeshwa. Baadhi ya miradi iliyotekelezwa kwa mkopo toka Bodi hii ni kama inavyoonekana kwenye picha zifuatazo.

**MBINGA BUS TERMINAL – H/WILAYA YA MBINGA
- IMEKAMILIKA**

**JENGO LA UTAWALA– H/WILAYA YA LUSHOTO -
LIMEKAMILIKA**

**BENJAMIN MKAPA HOSTEL - MBEYA JIJI IPO
HATUA ZA KUKAMILIKA**

**SOKO LA KIUSA - MOSHI MANISPAA
LIMEKAMILIKA**

Mfuko wa Pensheni wa Serikali za Mitaa (LAPF)

Mheshimiwa Spika, katika mwaka wa fedha wa 2014/15, Mfuko wa Pensheni wa Serikali za Mitaa ulikusanya **shilingi bilioni 338.44** kutoka katika vyanzo mbalimbali kama michango ya wanachama na mapato yatokanayo na vitega uchumi vilivyokomaa. Makusanyo haya ni **asilimia 89** ya lengo la kukusanya jumla ya shilingi bilioni 381.22 yaliyokuwa yamewekwa kwa kipindi hicho. Mfuko uliandikisha wanachama **23,508** kati ya lengo la kuandikisha wanachama **24,471** ambayo ni asilimia 96 ya lengo kwa mwaka 2014/15. Vile vile kwa kipindi hicho Mfuko ulilipa mafao kwa wanachama jumla ya **shilingi bilioni 88.6** kati ya lengo la kulipa **shilingi bilioni 89.69** sawa na **asilimia 99**. Rasilimali za Mfuko ziliongezeka kutoka **shilingi bilioni 775.29** mwaka wa fedha 2013/14 mpaka **shilingi bilioni 961.38** mwaka wa fedha 2014/15 ambayo ni ongezeko la **asilimia 24**.

Mheshimiwa Spika, malengo ya Mfuko wa Pensheni wa LAPF katika mwaka wa fedha wa 2015/16 yalikuwa ni: kuwaandikisha wanachama wapya wapatao **24,471**, kukusanya michango toka kwa waajiri na wanachama kiasi cha shilingi bilioni 287.67; kuwekeza kiasi cha

shilingi bilioni 320.54 katika vitega uchumi mbalimbali; kukusanya mapato yatokanayo na uwekezaji kiasi cha **shilingi bilioni 66.46** na kulipa mafao kiasi cha **shilingi bilioni 110.3**.

Mheshimiwa Spika, hadi kufikia mwezi Machi 2016, Mfuko umeweza kuandikisha wanachama wanya **14,828** sawa na **asilimia 81** ya lengo. Aidha, Mfuko umekusanya michango kiasi cha **shilingi bilioni 147.45** ambayo ni **asilimia 68** ya lengo kwa kipindi hicho. Vilevile, **shilingi bilioni 3.2** zimekwishalipwa na Serikali kama fidia kutoka mfuko wa akiba kuwa pensheni.

Mheshimiwa Spika, michango inayokusanywa inawekezwa na Mfuko ili kutunza thamani ya fedha na pia kuboresha mafao yanayolipwa. Hadi kufikia Machi 2016, LAFD ilikuwa imewekeza jumla ya **shilingi bilioni 151.62** katika vitegauchumi **sawa na asilimia 47.3** ya lengo. Mapato kutokana na shughuli za uwekezaji yalifikia shilingi **bilioni 48.51** sawa na **asilimia 99** ya lengo katika kipindi hicho.

Mheshimiwa Spika, katika kipindi cha Julai 2015 hadi Machi 2016, Mfuko umelipa mafao yenye thamani ya **shilingi bilioni 84.17** sawa na **asilimia 99** ya lengo. Katika kipindi hichohicho, Mfuko ulianzisha fursa ya mikopo kwa wanachama iitwayo **“Maisha Popote**

Loans". Pamoja na mafanikio katika kuwalipa wanachama mafao bora, pia Mfuko unalipa mafao ndani ya muda wa wastani wa wiki mbili tangu mwanachama alipowasilisha madai yake ya kulipwa.

Tume ya Utumishi wa Walimu - TSC

Mheshimiwa Spika, Tume ya Utumishi wa Walimu ilikuwa Idara ya Utumishi wa Walimu chini ya Tume ya Utumishi wa Umma. Tume ya Utumishi wa Walimu imeanzishwa kwa Sheria Na. 25 ya mwaka 2015. Madhumuni ya kuanzishwa kwake ni kutoa huduma bora za kiutumishi kwa walimu wa shule za Msingi na Sekondari katika Utumishi wa Umma nchini.

Mheshimiwa Spika, chombo hiki, kipo chini ya OR TAMISEMI. Aidha, Tume itakuwa na Ofisi zake katika ngazi za makao makuu na wilaya 139. Ofisi hizo zitatumika kuhudumia walimu walio kwenye halmashauri zote nchini. Kwa sasa idadi ya walimu kwa wilaya ni kati ya 500 na 4,000. Watendaji waliokuwa wakifanya kazi kwenye Ofisi za TSD, wataendelea kutoa huduma kwenye wilaya hizo chini ya Tume hiyo. Aidha, watumishi waliokuwa kwenye ngazi za mikoa watahamishiwa kwenye wilaya zenye upungufu kwa kuwa ngazi ya mikoa hazitakuwepo. Kwa sasa idadi ya watumishi

waliopo watakaoanzisha Tume ya Utumishi wa Walimu ni 519.

Mheshimiwa Spika, majukumu ya kisheria ya Tume ni pamoja na:

- i. Kuendeleza na kusimamia utumishi wa Walimu;
- ii. Kumshauri Waziri mwenye dhamana juu ya kusimamia na kuendeleza utumishi wa walimu;
- iii. Kuajiri, kupandisha vyeo na kuchukua hatua za kinidhamu kwa walimu;
- iv. Kuhakikisha kunakuwa na uwiano sawa katika usambazaji wa walimu ndani ya Serikali za Mitaa na shule;
- v. Kushughulikia masuala ya rufaa zinazotokana na maamuzi ya mamlaka ya kinidhamu;
- vi. Kutunza daftari la kumbukumbu za walimu wote ambao wako katika utumishi wa walimu;
- vii. Kusimamia programu za mafunzo ya walimu kazini;
- viii. Kufanya utafiti na tathmini kuhusu masuala yanayohusu

utumishi wa walimu na kumshauri
Waziri mwenye dhamana;

- ix. Kutathmini hali ya walimu na kuishauri Wizara yenye dhamana ya masuala ya walimu juu ya mafunzo, idadi na uhitaji wa walimu nchini;
- x. Kuandaa kanuni za maadili ya utendaji kazi ya mwalimu;
- xi. Kuendeleza mfumo wa mawasiliano na Ofisi za Tume katika ngazi ya Wilaya juu ya mambo yote au jambo lolote linalohusiana na maendeleo ya utumishi wa walimu na kuhakikisha kwamba mwajiri na Ofisi ya Tume ngazi ya wilaya, wanatekeleza kazi zao kwa mujibu wa sheria, na
- xii. Kufanya jambo au kitendo chochote ambacho kwa maoni ya Waziri kinafaa au kinategemewa katika utekelezaji bora wa kazi zake.

Wakala wa Mabasi Yaendayo Haraka (DART)

Mheshimiwa Spika, Awamu ya I ya utekelezaji wa Mradi wa Mabasi Yaendayo Haraka katika Jiji la Dar es Salaam umegharimu Dola za Kimarekani **milioni**

325.37. Fedha hizi ni mchango wa Benki ya Dunia na Serikali ya Tanzania imetumia **shilingi bilioni 23.5** kwa ajili ya kugharamia ulipaji wa fidia kwa watu ambao mali zao ziliathiriwa kutokana na kupisha mradi. Sekta binafsi inatarajiwa kuchangia Dola za Kimarekani **milioni 100** kwa ajili ya kuwekeza kwenye ununuzi wa mabasi na kuanzisha mfumo wa kisasa wa ukusanyaji nauli.

Mheshimiwa Spika, ujenzi wa miundombinu umefikia kiwango cha **asilimia 95**. Miundombinu hiyo inajumuisha ujenzi wa barabara zenye urefu wa km 20.9 kutoka Kimara mwisho hadi Kivukoni na matawi mawili; barabara ya Kawawa kuanzia Morocco hadi Magomeni Mapipa na barabara ya Msimbazi hadi Kariakoo Gerezani. Aidha, viko vituo vidogo 27 vilivyojengwa katika barabara maalum za mfumo wa DART na vituo vikuu vitano (5) vya mabasi ambavyo ni Kimara, Ubungo, Morocco, Kivukoni na Kariakoo. Vilevile, vituo mlisho vinne (4) (Feeder Bus Stations) ambavyo ni Mwanamboka au Mwinyijuma, Shekilango, Magomeni Mapipa na Magomeni Kanisani; na karakana 2 za mabasi (Depots) eneo la Jangwani na Ubungo.

Mheshimiwa Spika, Serikali inaendelea na maandalizi ya kuanza kutoa huduma za mpito. Katika kipindi cha kuanzia Desemba 2015 hadi

Machi 2016, Serikali imefanya maboresho ya mkataba ambapo mnamo tarehe 27 Februari 2016, DART na Mtoa Huduma za Mpito (UDART) walitia saina nyongeza ya kwanza ya mkataba (Addendum No. 1 of the Interim Service Provider Contract). Lengo ni kuhakikisha mradi unatekelezwa kwa kuzingatia maslahi mapana ya Taifa. Serikali kupitia Wakala wa Serikali Mtandao (eGA), inafunga mfumo wa kisasa wa ukusanyaji wa nauli “Automated Fare Collection system –AFCs” na mfumo wa kusimamia uendeshaji wa mabasi “Intelligent Transport System –ITS”. Vilevile, Wakala unatarajia kutoa elimu kwa Umma kuhusu matumizi ya mfumo wa DART kabla huduma haijaanza kutolewa. Sasa hivi kuna zoezi la kuendesha mabasi hayo kabla ya kuanza kutoa huduma rasmi.

Mheshimiwa Spika, maboresho mengine yaliyofanyika katika mkataba na mtoa huduma ni pamoja na kuongezwa kwa njia nyingine zilizokamilika kujengwa. Barabara hizo ni barabara ya Fire hadi Kariakoo na Magomeni hadi Morocco.

MPANGO NA MAKADIRIO YA MATUMIZI YA KAWAIDA NA MAENDELEO KWA MWAKA WA FEDHA 2016/17

Mheshimiwa Spika, Mpango na bajeti ya OR- TAMISEMI, Mikoa na Mamlaka za Serikali

za Mitaa, imeandaliwa kwa kuzingatia maelekezo ya Ilani ya Uchaguzi ya CCM 2015, MKUKUTA, Malengo Endelevu ya Maendeleo 2016-2030. Mpango wa Pili wa Maendeleo wa Miaka Mitano 2016/2017 – 2020/2021, Dira ya Maendeleo ya Taifa 2025, dhana ya “Tekeleza kwa Matokeo Makubwa Sasa’ na Mwongozo wa Kitaifa wa Mpango na Bajeti. Kutokana na maelekezo hayo, mipango ya Ofisi ya Rais, Tawala za Mikoa na Serikali za Mitaa, Mikoa na Mamlaka za Serikali za Mitaa, imejikita zaidi katika kukamilisha miradi inayoendelea kabla ya kuanzisha miradi mipya, kuimarisha utawala bora ikiwa ni pamoja na kusimamia ukusanyaji mapato kwa kutumia njia ya kielektroniki, kusimamia matumizi bora ya fedha na rasilimali zingine za umma na kutoa huduma bora kwa wananchi.

Mheshimiwa Spika, kazi zitakazofanyika katika mwaka wa fedha wa 2016/17 kwa upande wa Ofisi ya Rais, Tawala za Mikoa na Serikali za Mitaa, Mikoa, na Mamlaka za Serikali za Mitaa zitazingatia vipaumbele vichache vitakavyochangia ufanisi wa utekelezaji majukumu ya Ofisi kwa mwaka wa fedha 2016/17 ambavyo ni kama ifuatavyo:-

OR TAMISEMI

- i. Kusimamia utendaji kazi wa Serikali katika OR - TAMISEMI, Mikoa na

- Mamlaka za Serikali za Mitaa kwa kuimarisha uwajibikaji na uadilifu wa watumishi wa umma;
- ii. Kusimamia utekelezaji wa Upelekaji wa Madaraka kwa Umma (D by D);
 - iii. Kuimarisha na kusimamia ukusanyaji wa mapato katika Mamlaka za Serikali za Mitaa;
 - iv. Kusimamia utekelezaji wa shughuli za uendeshaji wa Elimu na Afya pamoja na sekta zingine;
 - v. Usimamizi wa Utawala Bora kwa kuandaa Sera, Maelekezo, Miongozo na Nyaraka mbalimbali;
 - vi. Kuendeleza rasilimali watu kwa kuwaongezea ujuzi na vitendea kazi; na
 - vii. Kusimamia, kuratibu na kuwezesha utekelezaji wa Taasisi, Programu na Miradi iliyo chini ya Ofisi ya Rais, Tawala za Mikoa na Serikali za Mitaa.

Mikoa

Mheshimiwa Spika, katika ngazi ya mkoa, vipaumbele vyake vimewekwa katika maeneo machache yafuatayo:-

- i. Kuendelea na ujenzi wa miundombinu ya Mikoa na Wilaya mpya zilizoanzishwa;
- ii. Kuziwezesha Mamlaka za Serikali za Mitaa kutekeleza majukumu yao kwa kusimamia na kufuatilia shughuli mbalimbali za maendeleo;
- iii. Kuendelea na ukamilishaji wa miradi yote iliyokwishaanza hususan ujenzi na ukarabati wa Ofisi na nyumba za Wakuu wa Mikoa, Wilaya na hospitali za Mikoa;
- iv. Kuendesha vikao vya kisheria na vya kazi kama vile Kamati za Ushauri za Mikoa na Wilaya (RCC, DCC na ICF);
- v. Kushughulikia masuala mtambuka kama vile maafa, UKIMWI na usimamizi wa usafi wa miji/majiji na athari za mabadiliko ya tabia nchi;
- vi. Kuzisimamia Mamlaka za Serikali za Mitaa katika ukusanyaji na kudhibiti wa mapato; na
- vii. Kusimamia ulinzi na usalama ili wananchi waweze kutekeleza majukumu yao kwa amani na utulivu.

Mamlaka za Serikali za Mitaa

Mheshimiwa Spika, Sera, mipango na bajeti ya nchi kwa kiasi kikubwa inatekelezwa katika halmashauri. Vipaumbele vitakavyotekelezwa kwa mwaka wa fedha 2016/17 ni kama ifuatavyo:-

- i. Kuanzisha mifumo ya kielektroniki kwa ajili ya kusimamia na kudhibiti ukusanyaji wa mapato ya MSM, kufuatilia takwimu za utawala, menejimenti na utoaji wa huduma;
- ii. Kuandaa na kutekeleza mipango ya matumizi bora ya ardhi mijini na vijijini na kudhibiti migogoro ya ardhi;
- iii. Kukamilisha miradi ya maendeleo iliyokwishaanza, ikiwemo ujenzi na ukarabati wa Ofisi za halmashauri na nyumba, katika Halmashauri mpya zilizoanzishwa;
- iv. Kuboresha na kuongeza mtandao wa barabara za vijijini;
- v. Kukamilisha ujenzi wa shule za sekondari ikiwa ni pamoja na ujenzi wa hosteli na maabara na kupanua baadhi ya shule kwa ajili ya kuongeza kidato cha tano na sita;

- vi. Upangaji, ufuatiliaji na utekelezaji wa mipango ya maendeleo inayohusiana na sekta mbalimbali katika maeneo yao;
- vii. Kusimamia utekelezaji wa Masuala mtambuka ikiwa ni pamoja na usafi wa mazingira mijini na vijijini, hifadhi ya vyanzo vya maji kudhibiti UKIMWI na rushwa; na
- viii. Kuhakikisha amani na utulivu unakuwepo ili majukumu ya kiuchumi na kijamii yaweze kutekelezwa bila bughudha ya aina yeyote.

Malengo ya Taasisi zilizoko chini ya OR-TAMISEMI kwa mwaka wa fedha 2016/17.

Shirika la Elimu Kibaha

Mheshimiwa Spika, katika mwaka wa fedha 2016/17, Shirika linatarajia kutekeleza yafuatayo: -

- Kuendelea kutoa huduma za afya za kinga na tiba katika hospitali Teule ya Rufaa ya Mkoa wa Pwani ya Tumbi;
- Kuendelea kutoa elimu ya afya ya jamii, uuguzi na utabibu kwa wanafunzi 230

katika Chuo cha Sayansi na Tiba Shirikishi Kibaha;

- Kuendelea kutoa elimu na malezi bora kwa wanafunzi 1,712 wa shule ya msingi na 1,001 wa shule ya sekondari na;
- Kutumia ardhi ya Shirika (emptyland), kwa ajili ya uwekezaji ili kupata kipato cha kusaidia uendeshaji wa shirika;
- Kuendelea kutoa huduma za maktaba;
- Kuendelea kutoa huduma za maendeleo ya jamii ili kuwawezesha wananchi kuondokana na umaskini kwa kutoa mafunzo ya ufundi, ujasiriamali, kilimo na mifugo kupitia Chuo cha Maendeleo ya Wananchi Kibaha;
- Kuboresha mazingira ya utendaji kazi kwa watumishi ikiwa ni pamoja na kulipa mishahara na stahiki zao kwa wakati na kuwapatia vitendea kazi;
- Kulipa madeni ya watumishi na wazabuni;
- Kujenga chumba cha kuhifadhia maiti katika ya hospitali ya Tumbi, na
- Kuendeleza ujenzi wa upanuzi wa Hospitali ya Tumbi.

Chuo Cha Serikali Za Mitaa Hombolo

Mheshimiwa Spika, katika mwaka wa fedha 2016/17, Chuo kimepanga kudahili wanafunzi wapya 2,500 hatua hii itakiingizia Chuo shilingi **bilioni 2.7**, kufanya tafiti zisizopungua 2 kuhusu Mamlaka za Serikali za Mitaa, kununua vitabu nakala 500, kompyuta 25 na kuajiri watumishi wapya 107. Aidha, chuo kimepanga kutumia jumla ya **shilingi 4,450,825,000.00** kutokana na vyanzo vyake vya ndani kutekeleza majukumu mbalimbali.

Mheshimiwa Spika, Chuo kinaendelea na mpango wa kufungua kampasi visiwani Zanzibar. Tawi hilo litatoa fursa ya mafunzo kuchangia jitihada za Serikali ya Mapinduzi Zanzibar katika ugatuaji wa madaraka kwenda Mamlaka za Serikali za Mitaa na pia kuimarisha Muungano. Aidha, chuo kina mipango ya baadaye ya kufungua kampasi kanda ya ziwa-Jijini Mwanza.

Bodi ya Mikopo ya Serikali za Mitaa

Mheshimiwa Spika, Bodi ya Mikopo ya Serikali za Mitaa kwa mwaka wa fedha 2016/17, itaendelea na taratibu za kufanya marekebisho ya muundo wa Bodi na kufuatilia michango na marejesho ya mikopo kutoka kwenye halmashauri. Pia, itaendelea kutekeleza

jukumu lake la msingi la kutoa mikopo kwenye halmashauri.

Mfuko wa Pensheni wa Serikali za Mitaa (LAPF)

Mheshimiwa Spika, katika mwaka wa fedha wa 2016/17, Mfuko unalenga kuwaandikisha wanachama wapya **25,200**; kukusanya michango toka kwa waajiri na wanachama kiasi cha shilingi **bilioni 365.82**; kuwekeza kiasi cha **shilingi bilioni 453.53** katika vitega uchumi mbalimbali; kukusanya mapato yatokanayo na uwekezaji yapatayo **shilingi bilioni 100.45**; na kulipa mafao kiasi cha **shilingi bilioni 135.19**.

Mheshimiwa Spika, Mfuko pia, utaendelea kuimarisha ubora wa huduma kwa wanachama kwa kutumia mifumo ya TEHAMA; kusogeza huduma karibu na wanachama kwa kufungua ofisi mpya ya kanda mkoani Geita na kutumia mawakala kwa wilaya na mikoa ambayo haina ofisi za LAPF kwa sasa.

Tume ya Utumishi wa Walimu - TSC

Mheshimiwa Spika, katika mwaka wa fedha 2016/17, Tume itasimamia masuala ya ajira na usajili, kuthibitisha kazini walimu, kupandisha vyeo walimu, na kuwabadilishia walimu kada. Tume pia itafanya kazi ya

kukamilisha uundaji wa Tume, kuboresha mazingira ya kazi kwa kununua samani na vitendea kazi. Kazi nyingine zitakazofanyika ni kuboresha mfumo wa kutunza kumbukumbu na kuanzisha kanzidata kwa ajili ya walimu.

Wakala wa Mabasi Yaendayo Haraka (DART)

Mheshimiwa Spika, katika mwaka wa fedha 2016/17 Wakala utatekeleza shughuli zifuatazo:-

- Usimamizi na uendeshaji wa huduma za Mpito (Interim Service Provision – ISP);
- Kukamilisha maandalizi ya kumpata mtoa huduma wa kudumu (Service Provider);
- Ujenzi wa uzio kuzunguka vituo vikuu 4 vya Kimara Mwisho, Ubungo, Kivukoni na Morocco ili kuongeza ufanisi katika ukusanyaji wa mapato ya nauli;
- Kwa kushirikiana na SUMATRA, Wakala utaendelea kufuatilia suala la ukamilishaji wa viwango vya nauli katika kipindi cha mpito na kutolewa kwa leseni ya mabasi;
- Kuanza ujenzi wa kituo cha mawasiliano (Control Centre) na jengo la Ofisi ya Wakala katika kituo kikuu cha Mabasi Ubungo ili kusimamia na kudhibiti uendeshaji wa mfumo wa DART;
- Kuendelea kubuni na kuibua njia mbalimbali za kuongeza mapato kupitia

maeneo ya uwekezaji ya mfumo wa DART ili kupanua wigo wa mapato;

- Kukamilisha masharti ya msingi ya upatikanaji wa fedha za mkopo wa ujenzi wa mfumo wa DART Awamu ya II barabara ya Kilwa – Mbagala rangi tatu km 19.3 kupitia Benki ya Maendeleo ya Afrika (AfDB);
- Kuhakikisha uwepo wa ulinzi katika vituo 27 na vituo vikuu 5 vya mfumo wa DART katika Awamu ya I ili kuepuka uharibifu na wizi wa Miundombinu iliyojengwa kwa gharama kubwa;
- Kuhakikisha uwepo wa matengenezo ya miundombinu ya mfumo wa DART iliyokamilika kujengwa wakati wa uendeshaji wa mfumo, na
- Kuanza maandalizi ya awamu ya IV, V & VI. kwa kuhusisha barabara za Sam Nujoma na Bagamoyo hadi Tegeta km 16.1; Barabara ya Mandela na Barabara mpya km 22.8; na Mwai Kibaki, na barabara mbili mpya km 27.6.

Mradi wa Mabasi Yaendayo Haraka katika Jiji la Dar es salaam, utakuwa na jumla ya km 130 baada ya kukamilisha awamu zote sita.

MALENGO MAHSUSI KWA MWAKA WA FEDHA 2016/17

Ukusanyaji wa Mapato ya Halmashauri

Mheshimiwa Spika, Serikali itaendelea kuimarisha ukusanyaji wa mapato ya ndani ya halmashauri kwa kuweka mkazo katika matumizi ya mifumo ya kielektroniki ambayo imeonesha mafanikio katika ukusanyaji wa mapato. Lengo ni kuziwezesha halmashauri kukusanya mapato ya kutosha na kujiendesha. Aidha, marekebisho ya sheria, kanuni na taratibu yataendelea kufanywa ili kuboresha ukusanyaji wa mapato bila kuleta kero kwa wananchi.

Mipango ya matumizi bora ya ardhi.

Mheshimiwa Spika, Ofisi yangu itaendelea kuzisimamia halmashauri zote ili ziandae mipango shirikishi ya matumizi ya ardhi vijijini kwenye maeneo yao. Aidha, itaendelea kusimamia uandaaji wa mipango hiyo na kufanya ufuatiliaji sambamba na kutoa ushauri wa kitaalam. Lengo ni kuondoa migogoro ya ardhi ili wananchi waishi kwa amani na kukuza uchumi wao. Vile vile, kwa miji inayochipukia, Mamlaka za Serikali za Mitaa zinaelekezwa kubaini chanzo cha kuibuka miji hiyo, fursa na mahitaji ya uwezo wake katika kutoa huduma

kwa wakazi waliopo ili kuweka mipango madhubuti ya uendelezaji wa miji hiyo.

Utawala bora.

Mheshimiwa Spika, Ofisi yangu itaendelea kusimamia uzingatiaji wa misingi ya utawala bora katika Sekretarieti za Mikoa na Mamlaka za Serikali za Mitaa kwa lengo la kuleta tija na nidhamu ya matumizi ya rasilimali na madaraka kwa manufaa ya Umma. Watumishi wote chini ya OR-TAMISEMI, Mikoa, na Mamlaka za Serikali za Mitaa wanatakiwa kufanya kazi kwa bidii, uaminifu, weledi na kutumia vizuri rasilimali za umma kwa kuzingatia sheria, kanuni na taratibu.

Ufuatiliaji wa taarifa za fedha.

Mheshimiwa Spika, mapitio na ufuatiliaji wa taarifa mbalimbali za ukaguzi, ikiwemo taarifa za Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali na kaguzi maalum yatafanyika kwa lengo la kubainisha maeneo yenye viashiria vya ubadhirifu, wizi na matumizi mabaya ya fedha za umma.

Kurahisisha utoaji wa huduma.

Mheshimiwa Spika, katika mwaka wa fedha 2016/17, Ofisi yangu itaendelea kuzihimiza halmashauri kuanzisha na

kuimarisha utoaji wa huduma kwenye kituo kimoja (one stop center) mfano vibali vya ujenzi, hati za umiliki wa ardhi, leseni za biashara n.k. ili kurahisisha utoaji wa huduma kwa wananchi kwa wakati pamoja na kuongeza mapato ya Serikali. Halmashauri zote nchini zinatakiwa kufanya marekebisho ya sheria ndogo za kodi, ushuru na ada mbalimbali ili ziendane na wakati na hali ya uchumi wa sasa. Serikali itaendelea kuimarisha mifumo ya utoaji taarifa za mapato na matumizi ya fedha zinazokusanywa kwa wadau na wananchi pamoja na kuimarisha udhibiti wa matumizi ya fedha za Umma.

Barabara za Halmashauri

Mheshimiwa Spika, Serikali imetenga **shilingi bilioni 249,704,790,000.00** kupitia mfuko wa barabara kwa ajili ya matengenezo mbalimbali ya barabara na madaraja, kujengea uwezo wahandisi, usimamizi na ufuatiliaji kote nchini. Kupitia fedha za ufadhili wa EU, uboreshaji wa barabara utaendelea katika Halmashauri za Iringa, Mufindi, Songea na Mbinga ambapo kiasi cha shilingi **bilioni 39.352** zimetengwa. Aidha, Serikali itaendelea na utekelezaji wa Awamu ya III ya mradi wa uondoaji wa vikwazo vya upitikaji wa barabara za Mamlaka za Serikali za Mitaa kupitia Programu ya Uboreshaji wa Barabara za Vijijini

(“Improving Rural Access in Tanzania-IRAT”) inayofadhiliwa na “DFID”, ambapo kiasi cha **shilingi 22,619,922,449.80** kimetengwa. Vile vile, barabara zenye urefu wa km. 304 katika halmashauri za Kilombero, Kiteto, Kongwa na Mvomero zitaboreshwa kwa kiwango cha changarawe kwa gharama ya shilingi **bilioni 22.0** kwa ufadhili wa USAID.

Ukarabati wa shule kongwe za sekondari za Serikali

Mheshimiwa Spika, katika mwaka wa fedha 2016/17, kupitia Mamlaka ya Elimu Tanzania (TEA), Serikali imepanga kufanya ukarabati katika shule kongwe 11 za sekondari nchini ambapo kiasi cha **shilingi bilioni 12** zimetengwa. Shule hizo ni Ilboru, Tabora Boys, Tabora Girls, Mzumbe, Kilakala, Pugu, Nganza, Ihungo, Mwenge, Same na Msalato. Lengo la ukarabati ni kuboresha mazingira ya kufundishia na kujifunzia na hivyo kuinua kiwango cha elimu.

Huduma za Afya.

Mheshimiwa Spika, katika mwaka wa fedha 2016/17, **shilingi 27,524,268,239.81**, zimetengwa kwa ajili ya ujenzi na ukarabati wa majengo ya hospitali, vituo vya afya na zahanati, Jumla ya **shilingi 109,714, 225,000** zimetengwa kwa ajili ya kuboresha huduma za

afya nchini. Kati ya hizo, **shilingi 3,460,225,000** ni kwa ajili ya Mikoa na **shilingi 106,254,000,000** ni kwa ajili ya halmashauri. Fedha hizi zitatumika kununua dawa, vifaa tiba na vitendanishi. Aidha, jumla ya shilingi **bilioni 3.577** zimetengwa kwa ajili ya tiba za Kifua Kikuu na UKIMWI katika Mikoa na halmashauri.

Mfuko wa Afya ya Jamii (CHF).

Mheshimiwa Spika, katika mwaka wa fedha 2016/17, Serikali imeweka lengo la kuandikisha kaya **1,638,915** kujiunga na CHF ambapo **shilingi 16,389,915,000** zinatarajiwa kuchangwa kama ada ya uanachama. Aidha Serikali kupitia Mfuko wa Taifa wa Bima ya Afya itaendelea kutoa fedha za Tele kwa Tele kulingana na michango ya wanachama. Vilevile, Serikali itaendelea kuhamasisha wananchi kujiunga na Mfuko wa Afya ya Jamii (CHF) ili kujihakikishia upatikanaji wa huduma za Afya wakati wote. Natoa wito kwa waheshimiwa wabunge na viongozi wote kuhamasisha wananchi kujiunga na mfuko huu.

Programu ya Maji

Mheshimiwa Spika; katika mwaka wa fedha 2016/17, OR-TAMISEMI itaendelea kuboresha uhifadhi na upatikanaji wa maji kwa kufanya yafuatayo: kutunza vyanzo vya maji

kwa kuhifadhi mazingira yanayozunguka vyanzo hivyo; kuendelea kuunda Bodi za Maji katika miji midogo na miji ya Wilaya ili kusimamia usambazaji wa maji; kuendelea kuunda Kamati za Watumiaji Maji (Community Water Users Association-COWSOs) kwenye maeneo yasiyo na kamati hizo ili kusimamia na kutunza vituo vya kuchotea maji kwenye maeneo yao na kuendeleza miundombinu ya maji na uhifadhi wa mazingira kwenye Mamlaka za Serikali za Mitaa.

Maendeleo ya TEHAMA

Mheshimiwa Spika; katika mwaka wa fedha 2016/17, OR-TAMISEMI itaendelea kuboresha miundombinu na matumizi ya TEHAMA, kujenga uwezo wa watumishi wa Wizara, Sekretarieti za Mikoa na Mamlaka za Serikali za Mitaa katika matumizi ya miundombinu na mifumo ya TEHAMA, ikiwemo matumizi ya “Video Conferencing Facilities” katika kuratibu na kuendesha vikao kwa haraka pasipo gharama kubwa.

Uendelezaji wa miji ya Kimkakati (Tanzania Strategic Cities Program)

Mheshimiwa Spika, mradi wa TSCP umetengewa jumla ya **shilingi 55,693,858,049.00**. Kati ya fedha hizo **shilingi 52,860,035,200.00** ni kwa ajili ya ukamilishaji

wa miundombinu na usimamizi na shilingi **2,833,822,849.00** ni kwa ajili ya kutekeleza shughuli za uratibu, ufuatiliaji na kusaidia masuala ya kiufundi na kitaalam kwenye halmashauri pamoja na CDA. Ukamilishaji wa miundombinu hiyo utapunguza kero ya usafiri katika maeneo ya utekelezaji wa mradi huu na hivyo kupendzesha miji na kurahisisha shughuli za kiuchumi na kijamii.

Programu ya kuimarisha mamlaka za miji 18 (ULGSP).

Mheshimiwa Spika, katika mwaka 2016/17, Programu ya ULGSP imetengewa kiasi cha **shilingi 126, 767,237, 227.90** kwa ajili ya utekelezaji wa shughuli zilizopangwa katika Halmashauri husika. Kati ya fedha hizo, kiasi cha **shilingi 116,296,382,227.90** ni kwa ajili ya kutekeleza shughuli za ukamilishaji wa miundombinu, ujengaji uwezo, usimamizi na ununuzi wa vifaa na mitambo na **shilingi 10,470,855,000.00** ni kwa ajili ya shughuli za kiufundi na kitaalam kwa halmashauri zinazotekeleza programu. Utekelezaji wa programu hii utaboresha mazingira ya uwekezaji na usafirishaji nchini.

Usimamizi wa Taasisi

OR - TAMISEMI itaendelea kusimamia na kuzipa mwelekeo wa utendaji kazi Taasisi zilizo chini

yake ambazo ni, Chuo cha Serikali za Mitaa (Hombolo), Shirika la Elimu Kibaha, Bodi ya Mikopo ya Serikali za Mitaa, Tume ya Utumishi wa Walimu, Wakala wa Usafiri wa Haraka Dar es Salaam na Mfuko wa Pensheni wa Serikali za Mitaa (LAPF). Lengo ni kuziwezesha Taasisi hizi kutekeleza majukumu yake kwa ufanisi.

Michezo mashuleni

Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha 2016/17, mashindano ya FEASSSA yanatarajiwa kufanyika Eldoret nchini Kenya kuanzia tarehe 25/08 hadi 03/09/2016. Mashindano ya UMISSETA na UMITASHUMTA yanatarajiwa kufanyika kuanzia tarehe 13/06/2016 hadi 24/06/2016 katika Chuo cha Ualimu Butimba Jijini Mwanza. Ni matarajio yangu kuwa mashindano haya yataibua vipaji vya vijana ambao Taifa linawahitaji katika kukuza na kuendeleza michezo.

SHUKURANI

Mheshimiwa Spika, natoa shukurani zangu za dhati kwa mashirika ya Kimataifa, taasisi za Kitaifa, Wizara za Kisekta, Mashirika ya Dini na Binafsi, Asasi za Kiraia, Vyuo Vikuu, Vyama vya Kitaaluma na Taasisi za Utafiti kwa mchango mkubwa wanaoutoa katika maendeleo

ya nchi yetu. Ushirikiano wenu umetuwezesha kutekeleza majukumu yetu ya kutoa huduma kwa wananchi kwa ufanisi. Ni imani yangu kuwa tutaendelea kushirikiana vizuri katika kuhudumia wananchi.

Mheshimiwa Spika, napenda kuchukua nafasi hii kumshukuru msaidizi wangu Mheshimiwa Selemani Saidi Jafo (Mb) Naibu Waziri, Ofisi ya Rais Tawala za Mikoa na Serikali za Mitaa kwa ushirikiano anaonipa katika kutekeleza majukumu yangu ya Uwaziri wa Nchi Ofisi ya Rais TAMISEMI. Aidha, naomba kumshukuru Katibu Mkuu Ofisi ya Rais TAMISEMI, Mhandisi Alhaj Musa Ibrahim Iyombe, Naibu Makatibu Wakuu Dkt. Deo Michael Mtasiwa **-Afya** na Bernard Mtandi Makali **-Elimu**. Vilevile, nawashukuru Wakuu wa Mikoa, Makatibu Tawala wa Mikoa, Wakuu wa Wilaya, Wakurugenzi wa Halmashauri, Mameya na Wenyeviti wa Halmashauri kwa ushirikiano wanaonipa na kuniwezesha kutekeleza majukumu yangu ya kila siku.

Mheshimiwa Spika, vilevile nachukua fursa hii kuwashukuru watumishi wote wa Ofisi ya Rais Tawala za Mikoa na Serikali za Mitaa katika ngazi zote. Wote kwa pamoja nawashukuru kwa ushirikiano wao uliowezesha kutoa huduma kwa wananchi katika ngazi zote.

Nawatakia kila la kheri tuendelee kutimiza wajibu wetu pale tulipo.

Mheshimiwa Spika, naomba niwashukuru wananchi wa Kibakwe kwa kunichagua tena kuendelea kuwa Mbunge wao ili niendelee kuwaongoza, pia kwa uvumilivu waliouonyesha nilipokuwa mbali nao katika kutekeleza majukumu mengine ya Kitaifa. Kwa imani mlionionesha, nawaahidi nitawatumikia kwa nguvu zote. Kwa namna ya pekee kabisa, naishukuru familia yangu, mke wangu Mariana na wanangu, kwa kunipa moyo na uvumilivu wao wakati wa kutekeleza majukumu yangu ya Kitaifa. Mwenyezi Mungu awabariki sana.

Maombi ya fedha kwa kazi zilizopangwa kufanyika katika mwaka wa fedha 2016/17

Maduhuli na Makusanyo

Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha 2016/17 Ofisi ya Rais, Tawala za Mikoa na Serikali za Mitaa, Taasisi zilizo chini yake, Mikoa na Mamlaka za Serikali za Mitaa zinaomba idhini ya kukusanya jumla ya **shilingi 677,519,562,000.00**. Makusanyo haya yatatokana na mauzo ya vifaa chakavu na nyaraka za zabuni, faini mbalimbali, marejesho ya masurufu na marejesho ya mishahara. Kwa

upande wa Mamlaka za Serikali za Mitaa, makusanyo yatatokana na kodi na ushuru mbalimbali unaotozwa na Mamlaka hizo kutokana na vyanzo vya mapato vilivyokubaliwa. Mchanganuo wa makusanyo hayo ni kama ifuatavyo:-

Ofisi/Taasisi	Makadirio
OR-TAMISEMI	13,503,000
Taasisi	11,761,119,000
Mikoa	330,112,000
Mamlaka za Serikali za Mitaa	665,414,828,000
JUMLA	677,519,562,000

Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha 2016/17, Ofisi ya Rais, Tawala za Mikoa na Serikali za Mitaa, Mikoa na Mamlaka za Serikali za Mitaa zinaombewa jumla ya **Shilingi 6,023,559,414,000.00**. Kati ya fedha hizo, **Shilingi 3,775,875,780,00.00** ni Mishahara, ni **shilingi 646,143,492,000** ni Matumizi Mengineyo na **shilingi 1,601,540,142,000.00** ni kwa ajili ya kugharamia Miradi ya Maendeleo.

MAOMBI YA FEDHA

Mheshimiwa Spika, sasa naomba Bunge lako tukufu likubali kuidhinisha makadirio ya matumizi ya fedha kwa mwaka wa

fedha 2016/17, jumla ya shilingi **Trilioni Sita, Bilioni Ishirini na Tatu, Milioni Mia Tano Hamsini na Tisa na Mia Nne na Kumi na Nne Efu (shilingi 6,023,559,414,000.00)** kwa ajili ya Ofisi ya Rais, TAMISEMI, Mikoa na Halmashauri kwa mchanganuo ufuatao:-

AINA YA MATUMIZI	2016/17
Matumizi ya Kawaida	
OR – TAMISEMI	
Mishahara Makao Makuu	8,130,978,000
Mishahara ya Taasisi	14,385,939,000
Matumizi Mengineyo Makao Makuu	3,835,054,000
Matumizi Mengineyo Taasisi	2,561,303,000
JUMLA	28,913,274,000
Tume ya Utumishi wa Walimu	
Mishahara	6,442,019,000
Matumizi Mengineyo	3,605,773,000
Jumla	10,047,792,000
Mikoa na Mamlaka za Serikali za Mitaa	
Mikoa:	
Mishahara	153,036,181,000
Matumizi Mengineyo	37,786,227,000
Jumla	190,822,408,000

Mamlaka za Serikali za Mitaa	
Mishahara	3,593,880,663,000
Matumizi Mengineyo	598,355,135,000
JUMLA	4,192,235,798,000
Mpango wa maendeleo	
OR-TAMISEMI	325,469,218,000
Mikoa	64,701,480,000
Mamlaka za Serikali za Mitaa	1,211,369,444,000
JUMLA	1,601,540,142,000
JUMLA KUU	6,023,559,414,000

Mheshimiwa Spika, pamoja na hotuba hii, yapo majedwali ambayo yanafafanua kwa kina makadirio ya matumizi ya fedha ya Ofisi ya Rais, TAMISEMI na taasisi zake.

Mheshimiwa Spika, hotuba hii pia inapatikana kwenye tovuti ya OR TAMISEMI ambayo ni www.tamisemi.go.tz

Mheshimiwa Spika, naomba kutoa hoja.